

ГЕОРГИ КОНОВСКИ СКЪСАНИЯТ КОСЪМ

chitanka.info

*С благодарност към Георги Георгиев —
Гошо Физика и Давид Даюб, помогнали ми да
оформя идеята от техническа гледна точка*

1.

Тази година щях да съм абитуриент. Колко работа имах... Балът, костюмът, дамата, веселието, после кандидат студентските изпити, студентството...

Да, и една дребна подробност — все пак, трябваше да завърша последния клас и да взема матурата...

Наистина подробност — единствено най-големите тъпчовци не успяваха да се дипломират и да станат студенти...

Само че балът и всичко подир него щеше да бъде след седем месеца, в красивия месец май. А сега... А сега беше септември все още. 23 септември...

Запомних тази дата, в която се преобърна съдбата на света и човечеството...

Навън грееше топло есенно слънце, птици се носеха ниско над земята — приближаваше дъжд, изглежда, хората се разхождаха по лятному облечени, спокойни...

Аз си почивах в стаята — все пак, бях изкарал примерно шест часа в училище. Вярно — два от тях продремах, ама... Нали ви казах — абитуриент бях...

Поради което отпусках, опнат на леглото. Телевизорът работеше — надявах се дикторът да съобщи, че тая година матура няма да има и всички завършващи ще получат дипломи с една единица по-висок общ успех. Не, че ми трябваше — какво да правя с 6,50 бал, ама...

Обаче, от телевизора се носеха някакви следобедни новини — кой бил пристигнал в столицата, как в момента кометата еди-коя си минавала толкова близо до Земята, че опашката ѝ щяла да ни докосне, ама няма страшно, какъв нов заем искали да теглят ония от властта и тем подобни глупости, прелитащи баш като тая комета далеч от интересите ми... Е, леко развявайки опашките си — колкото да е по-забавно...

Нашите тъкмо бяха заминали за Виена — тате имаше някаква служебна работа, заделил пари, та покани и мама да поразгледа така

мечтания от нея град. И дори бил ангажирал места в ложа във Виенската опера.

„Тя много обича музиката... Само с хляб не се живее...“ — каза ни той, когато тръгнаха. Искаше му се и нас да вземе, но — първо: часовете ни в училище... И второ... Парите... Тате беше някакъв шеф в голяма компания, но мама не работеше, съкратиха длъжността ѝ във фирмата, а работа за жени след 40 трудно се намираше...

Така че... Налагаше се да останем сами със сестричката ми...

За което изслушах дълга поучителна и указателна реч от мама. Колко пари ни оставя, как да харча внимателно, защо не бива да се увличам по каквото и да е, в никакъв случаи да не събирам тайфата на купон, къде да пазарувам, какво точно...

Дори ми направи списък с необходимите неща за дома. И поръчала в гостилницата „Грозд“ всеки ден да приготвят ядене за нас... Е, това щеше да е само пет дни — колкото ще да отсъстват, но мама си е такава. Грижовна...

Макар поръчката, според мен, да беше направил тате. Мама е побезгрижна, не обича плановете. Докато тате мисли с поне три хода напред. И винаги има барем планове Б и В, ако не и Г, че даже Д...

Затова е бос във фирмата, затова го уважават...

Но да се върна на фаталния ден...

Вторник...

Погледнах от прозореца на нашия блок. Всичко е нормално. Родителите ми вече са излетели към Виена... Да си починат малко, да видят свят... Пък след пет дни пак ще са у дома, пак ще продължи нашият общ живот — интересен и скучен едновременно...

Няма ги, затова аз от снощи съм свободен човек — на 18 години, пълнолетен (още два месеца и половина, де), със здрав разум и трезва мисъл...

Поради което не скитосвах насам-натам, ами седнах след училище пред компютъра и се заех с ежедневно разтоварване. Пуснах си любимата игра и подгоних кравите с брадва в ръка...

Той, комшията от най-горния етаж, се смее над заниманията ми. Обяснявам му, че така се овладява компютърът, че така развивам бързината на мисълта, а насреща получавам само присмех и неразбиране...

Което хич не е добре. Защото съседът ми отгоре е мой класен ръководител. Старичък такъв, с болно сърце, спокоен и усмихнат... Ама голяма отрова!

От девети клас ни поде по стръмния път на учението. Другите даскали дават някакви класически теми или тестове. Влизаш в интернета, намираш нужното, поодялкваш го — да има вид на изглед, че е сътворено от пубер. И го предаваш...

А за тестовете още по-лесно. В първата ми година на гимназист пробвах метода на острия молив. Много е лесен — насочваш моливчето наслуки, със затворени очи, и където попадне — тая подточка на теста отбелязваш. Да ви кажа — физиката, химията, биологията... Абе, всичко, де има тестове — сигурна четворка изкарвах. Е, някой път се понапъвах — особено в края на срока, и връзвах петицата. Повече — за какво ми е?

А тоя наш класен все дава едни размисли, едни есета, едни съчинения... Дето няма как да препишеш, та се налага да мислиш...

Но му хванах цаката. Пускам си свободно мисълта и пиша — каквото ми хрумне по проблема. После само гледам да редактирам стила и... Абе, доста правописни грешки имах... Но постепенно запомних кое как е, та предната година завърших дори с шестица... Най-вече заради мисленето...

Обаче, сега е есен...

Приятно време...

Какво учене?

Какво мислене?

И седнах пред компютъра — да погоня крави с брадвата, както ви казах...

Обаче...

Ни кравите догоних, ни родителите си посрещнах, ни годината завърших...

2.

Играта е много, много интересна...

Или — беше интересна...

Защото изведнъж спря...

После се оказа — завинаги...

Тъкмо бях на седмо ниво, в коридора зърнах една крава — така изглеждаха извънземните, с бластер в лапата — имаха лапи вместо копита или ръце, дебнеща ме зад ъгъла...

Мен... Майстора на компютърните игри... Човека с най-бърз рефлекс в класа...

Но не успях да я изпаря...

Просто се скри...

Поне така помислих в първия момент...

После установих, че е изчезнала...

Заедно с образа на компютъра...

Пак нещо... — рекох си...

И, тъкмо да рестартирам, видях, че телевизорът — който оставям така, профилактично да си свети, е тъмен.

Ясно — няма ток...

Ама и тия от енергото са едни...

Побързах да изключа компютъра, телевизора, отидох чак в кухнята, та спрях хладилника. Щото после — като дойде токът — не знам с каква сила ще е... У нас не се е случвало, но доста разкази за подобни истории съм чувал или чел...

Рекох да се обадя на приятелчето Мишо. Измъкнах апарата... Боже, и той тъмен...

Нима спирането на тока влияе на телефоните?

Стационарният също мълчи...

Странно...

Навън не бръмчеше и асансьорът. А в нашия блок той постоянно е в движение — нищо, че сме само 12 апартамента, имаме много работещи, ученици, пенсионери. Особено последните кръстосват

нагоре-надолу... А, и ония младите от петия и втория етаж, дето имат деца, та майките са в отпуски и по цял ден са ту в единия апартамент, ту в другия, ту излизат на разходка в близкия парк...

Засега важното беше, че няма ток. И се налага да си намеря друга занимавка — поне, докато дойде...

Сетих се, че трябва да взема хляб — утре да направя сандвичи за училище. Предпочитахме домашните — поне да знаем какво има в тях. Освен това, мама не харесваше месните сандвичи и ни правеше предимно такива с разни вносни сирена. Хубави, ама абитуриент да се наяжда с постно...

— Павлинке, — викнах на сестра ми — излизам за малко...

Тя не отговори. Само се показа на вратата на стаята и ми махна с ръка...

Павлина е в десети клас тая година. Отличничка — макар да я изпитват само писмено. Не говори...

Да, така е...

Има нещо — просто не говори с никого, освен с мама. Чувал съм ги в нейната стая как обсъждат разни неща, на вечеря разказва какво е видяла, чула, правила през деня, но избягва да говори с мен или татко повече от няколко разменени изречения. А с външни хора — съвсем...

Мама казва, че всичко ще се оправи — просто трудно свиква с хората, трудно се социализира...

В училище децата са свикнали с нея, приемат я такава, каквата е. А тя си мълчи, гледа — и много неща вижда. Може да направи бърза и точна характеристика на всеки съученик, на съседите, дори на случайно срещнатите хора по улицата...

Иска да стане лекарка. Много ѝ вървят биологията и химията, а и чете все разни научно-популярни книги, рови из интернет... И това — след двата часа всеки ден, които посвещава на ученето...

Нали ви казах — отличничка е. Изпитват я винаги на първия чин, писмено. Пред всички. И домашни им помага да си правят — та я уважават...

Пък аз си обичам сестричката и момчетата от класа ѝ знаят, че с мен шега не бива. За всеки случай, де...

Спуснах се по стълбите и излязох на улицата. Нормално, тихо, спокойно...

Малко по-шумно беше в центъра на града. Хора се трупаха пред витрините на магазините, някои дори ругаеха, други отминаваха, кимайки разбиращо...

Я, и тук ли няма ток? То голяма повреда ще е...

Големият магазин беше затворен. Тъкмо слагаха табела, че ще отворят, когато има как да работят касовите апарати.

Минах през „Грозд“, но жената на касата ми каза, че нищо още не са готвили, не знаели как ще посрещат клиентите, вадели вече сухи мезета. Но ми донесе две порции от обедното меню — руло, както и зеленчукова супа. Не си падам по постното, както ви казах, нямаше обаче друго...

И, все пак, реших да намеря нещо по-така...

Затова отидох до кварталното магазинче на Пешо. Е, той не ми е връстник, синът му е даже по-голям от мен, ама всички така му викат...

Пешо ми даде хляб, взех пушено месо — да си направя сандвичи, както аз си знам, след бърз размисъл поисках две кутии с натурален сок, пет кисели млека, даже две майонези, за които после се сетих, че трябва да намажа тая вечер, тъй като хладилникът...

Пък може и да дойде токът...

Но не дойде...

Добре, че беше още септември, дните все още дълги, нощите къси...

Направих бърза вечеря супата и рулото, поляхме го със сок, сестра ми хапна само кисело мляко. Тя си е такава — висока, слабичка, не обича да яде. Тате казва, че се храни с въздух...

Пушеното месо сложих във фризера — имаше бая лед вътре, докато светне, щеше да издържи...

После сестра ми си легна, аз взех електронната книга. Нямаше как — трябваше да чета, толкова рано заспива ли се? Закачих подвижната малка лампичка на книгата и се зачетох...

Батерията беше прясно заредена, така че можеше да изкарам още седмица...

А после заспах...

3.

На сутринта едва се събудих. Сестра ми теглеше одеялото и укорително ми посочи навън.

Малееее — успях се...

Но нали сме абитуриенти — даже вече и отсъствия не ни пишат. Затова не се разбързах. Измих се с малко вода от бидона в банята, взех в раницата две тетрадки, пъхнах някой и друг лев в джоба...

Ток нямаше... Вода също...

Сестра ми сложи тавички пред хладилника и фризера — бяха се разтекли.

А аз слязох до мазето. Тате поръчваше минерална вода чрез някаква фирма и тубите свалихме долу — на по-хладно. Вдигнах една, за кой ли път огледах чорбаджийски подземие. Три стелажа в буркани, до тях фризерът с месо — тате всяко лято и всяка Коледа го пълнеше, подредените дърва... Ох, с тях какъв зор беше... Викнах даже Мишо и Токата, та свалихме шестте кубика долу, а после всяка неделя по три-четири часа аз ги цепих. Кой за камината, кой за подпалки, кой за поддържащи, както тате викаше на тия, дете слагаше след подпалките. Три купа дърва! Но ги направих аз! Лично...

Заключих желязната врата и излязох...

Навън беше необичайно шумно. Хората спираха, обсъждаха ставащото. Разбрах от разговорите, в които се вслушах — не само ток няма. Няма интернет, спряла е водата, коли не се виждат...

Почти всички магазини бяха с табелки, че временно не работят...

А в големия магазин беше шумно...

Вратата зееше разбита, вътре вълни от хора преливаха от отдел към отдел, гърмяха събаряни стелажи...

И крясъци:

— Махни сееее... Ще ме смачкатееее... Спрете, бе хора... Мимеее... Мамичкоооо...

Луд народ!

Ще се избият за някакви продукти...

Защо бързат, защо не изчакат — всеки момент токът ще дойде?
И къде са полицаите, къде са общинарите, къде са...
Всъщност — какво става?
Защо не знаем как е в морския град? А в столицата? Няма
вестници, не са пристигали ни влакове, ни автобуси...
Нима...
Хайде стига, бе...
Световна катастрофа? Война? Оцелели ли сме? Или...
Спрях...
Мама и тате?
Когато спря интернетът, те тъкмо са летели... Какво е станало?
Не, не...
А сестра ми...
Тя е следобед на училище, дали седи в къщи? Нямахме как да
проверя — и телефоните не работеха...
Изобщо — светът беше умрял...
Улицата постепенно оживяваше, но някак си... Страшно! Като че
във филм на ужасите — хей сега ще се появят живите мъртви, хей сега
ще се появят извънземните, хей сега някъде надалеч се блесне
поразяваща светлина и черна гъба ще се издигне към небесата...
Хората наоколо като че полудяваха. Видях мятащи се на земята,
чух яростни крясъци, наблизко някакви се сбиха... Тълпата се
увеличаваше, въртеше се като мътен прибой, ставаше опасно и
страшно...
Побързах да се махна от центъра...
До училище не отидох. Какъв е смисълът? И там ще е бъркотия
— защо да я увеличавам с още един човек?
Тръгнах към блока ни. И тогава за пръв път ме обхвана страх...
Магазините са разграбвани, ток, вода, телефон няма, никакъв
транспорт, никаква информация...
И това — няма и денонощие след внезапното спиране на тока...
И интернета... И водата... И на целия нормален живот...
Докога?
И мисля, че в този момент остарях поне с десет години...
Можех да разчитам само на себе си. А сестра ми — на мен...
Първо — да оцелеем, докато нещата се стабилизират. Значи —
храна и вода... Отде?

И в трескавото мислене изплува споменът от лятото. Съседният вход, спрян микробус, бай Киро стоварва кашони. Помогнах му да свали няколко в мазето. Каза, че ще откривал магазин в квартала, наел гаража на някакъв съсед... Ей така — колкото да преживява. Но бай Киро лятос почина...

Мазето дали е цяло?

Обаче, докато стигна до блока...

А наблизо беше гаражчето на Пешо... Имам пари, ще купя още...

Не се наложи да купувам...

Магазинът зееше с разбита врата. Нямахше никого...

Влязох...

Ограбено е най-точната дума...

Но, разбира се, бързащите, паникьосани хора, не бяха действали последователно. Порових из превърнатите в камара боклуци хладилни камери, шкафове, стелажи. Намерих немалко неща. Напълних цял чувал с консерви, хляб, разни варива (и сега се чудя защо ги взех), кашкавал, сирене...

Заделих и три големи туби с минерална вода...

А после замъкнах чувала у дома. Едва го вдигнах до нашия етаж. Сестра ми ме гледаше много, много изненадана. Опитах се с няколко изречения да ѝ обясня какво става...

Заплака...

Върнах се до гаража, помъкнах трите туби наведнъж. Най-напред две, после третата, пак обратно...

Но успях...

Сега имахме припаси за няколко дни...

Ако дойде токът...

4.

В петък, три дни след спирането на тока — така си отбелязвах аз — животът бавно, но постепенно се стичаше някъде в бездната...

Градът беше като умрял. Тишина...

Малко хора по улиците, никакви коли, само цигански каруци изтрополяваха и колелета просвистяваха покрай редките минувачи...

Общото вцепенение сковаваше и мен. Имахме някои неща за ядене — къде да ходя?

Чаках родителите да се обадят — макар телефонът да мълчеше, а джиесемите мъртво да лежаха на масата...

Само веднъж излязох, огледах квартала и се прибрах...

За какво да скитам? Кого да търся?

Павлинка тихо седеше на дивана в хола и четеше книга след книга...

И аз последвах примера й...

Вечер палехме свещ — намерих няколко в кухненския шкаф. От печка нямаше нужда — все още беше топло...

И така — до петъка...

Привечер на вратата се позвъни. Беше бай Кольо от първия етаж.

— Ти сам ли си? Къде са вашите?

— Със сестра ми сме — погледнах го въпросително — Какво има, бай Кольо?

Бай Кольо се огледа и тихо каза:

— Виж сега — ти си голямо момче... Предполагам, че си видял какво става навън. Хората като че изкрейзиха. Само три дена са минали, а...

— Нещо казаха ли? Какво става?

Бай Кольо не беше от хората, дето четат вестници, но явно и него много го вълнуваха информациите за ставащото — ако се бяха появили, де...

— Ни звук от никъде... Няма интернет, няма телевизия, няма радио... Само хората говорят разни неща. Май извънземни са завзели

Земята. И настъпват навред. Скоро са щели да дойдат и тук... Казаха, че ги видели край морето. В големи чинии, върху три метални крака, стрелят с убийствени лъчи и помитат всичко...

Погледнах го учудено:

— Бе, бай Кольо, това по филмите го има...

— Анджък, де... Направо като на филм... И мисля утре да вдигна жената и да заминем на село. Там надали ще дойдат...

— Кажу, кажу защо съм ти?

— Слушай, Ице, тръгнаха бандити из града... Полицията изчезна, няма никой в общината, хората ги е страх. И решихме тая нощ да пазим входа. Долу, у нас ще стоим — по двама-трима, ще се сменяме на два часа. Ама няма да заспиваме... Можеш ли?

Помислих. Заклучвам Павлинка, аз ще съм долу...

— Идвам...

И слязохме до тях...

Нощта я изкарах в апартамента на бай Кольо. Само няколко пъти се качвах да видя какво става у нас. Павлинка отначало седеше с една свещ и четеше книга, после видях, че е тъмно и чух равномерното ѝ дишане...

Значи се е успокоила...

Това е добре...

Някъде към 3 часа, таман бях задрямал, класният ме побутна:

— Ице, ти как си с английския?

Е, как да съм? Уча, все пак, в езикова паралелка, два пъти излизах от страната, тате често иска да си говорим на английски... А, щях да забравя — филмите гледам без субтитри...

Казах му, а той ни съобщи идеята си. Да използваме радиото, за да чуем какво става по света. Радиовълните — тия, късите, може би не са засегнати...

— От кого? — заинтригувах се...

Но той остана загадъчен:

— Имам едно усещане... Обаче, трябва да проверя — не съм специалист...

А аз го разочаровах. Или поне така мислех:

— Джиесемите не работят. Ни звук по линиите, ни радиото...

— Кой говори за телефоните? Имам предвид възможността да пробваме с истинско радио — ако може даже, лампово...

— Няма ток... Де ще го включим — рече бай Кольо. Нали си беше жичкаджия, веднага се сети...

А класният явно беше мислил за всичко до края:

— Аккумулятори... Вчера заредих моите в колата — като че съм предусещал...

Оставиха ме да наблюдавам пред блока от площадката на първия етаж, а те излязоха и отидоха до гаража вляво от входа. След малко се зададоха с един акумулатор. Тогава аз ги напуснах — качих се до нас, където в малката стаичка, използвана от тате като килер, стоеше старото радио на дядо ми още...

— „Даугава“ — рече класният, когато ме видя да слизам със сандъка надолу — Помня ги...

Сложих радиото на масата в кухнята. Под нея бай Кольо беше оставил акумулаторът и приготвил жици за свързване...

— Тате е бил малък, когато го спечелил на лотарията — разказах семейната легенда — Теглил билетче и му се паднало радиото...

През това време бай Кольо нагласи всичко, щракна внимателно бутона на радиото, завъртя ключа вляво и почна разходката по целия диапазон...

Бръмчене, бучене и... Глас... Приведох се, внимателно се вслушах...

— Казва, че е от Орегон... — Замълчах...

— Ясно, Щатите — рече класният — Слушай и превеждай...

— Били във военна база... Обаждал се от стара радиостанция. Всички нови не работели. Там са над 1 000 души, имало и жени и деца... Търси някой, който да има връзка с тяхното командване...

— И в Америка, значи — каза замислен класният — И в Америка...

Бай Кольо решително вдигна глава от акумулатора:

— Тръгваме утре за село, ако до заранта не дойде токът... Има нещо, има нещо много страшно, ще знаете... Даскале, ще ти оставя ключовете, наглеждай апартамента...

А после някак безнадеждно рече:

— Макар че... На първия етаж сме... Ако някой намисли нещо — най-напред у нас ще дойдат...

После отиде да стяга багажа. Не беше малко — няколко кувара, кашони, дори в една кофа насипа храна за Рони, кучето му...

Към шест взе да става светло...

Качих се горе, у нас. Павлинка стоеше на прозореца в хола и гледаше някъде на запад. Погледнах и аз. Издигаха се поне десет пушека — някои близо, други далеч, някои гъсти и дебели, други тънки струйки, устремени към небесата...

Пожари... Които никой не гасеше. Едно — че нямаше кой, друго — че нямаше с какво...

Четвърти ден и цивилизацията умираше...

А ние трябва да оцелеем...

5.

Рано, не рано, спал, не спал — излязох из града. На лов... Трябваше да намеря нещо за ядене. Консервите и пушеното месо, бурканите с туршия, кутиите с бисквити щяха и можеха да чакат...

Добре, че тате обичаше да ходи сам до магазина, зареждаше веднъж седмично хладилника и големия шкаф в кухнята. Мама все го поднасяше за тая му планирана пестеливост, но той си знаеше своето. Огледах преди да тръгна съдържанието на склада му. Любимият му гъбен сос, някакви други сосове в пластмасови шишенца — тате си мажеше от тях като лютеница върху хляба, рибни и месни консерви — по десетина броя, пакети със сухари — и аз се научих от него да си гризкам сухарче, хем вкусно, хем леко, хем забавно, бисквити, вафли — мама пък си държеше едва ли не кашонче с тях, така си пиеше кафето, сокове в кутии...

Извадих от малкия шкаф два пакета сол, слязох до мазата и донесох от изпразнения хладилник няколкото парчета месо. И без това ледът в него се топеше, защо да рискувам с храната? Сложих големите подноси, на които мама сервираше, когато баба и дядо идваха на гости преди няколко години, посипах сол, наредих отгоре месото, после пак сол...

Реших да се опитам да го изсуша. Бях гледал, че и помагал на тате, който обичаше сам да си прави някои деликатеси. Е, нужна ми беше вряща вода, а ток нямаше... Но пък в мазето дърва бол, а печката беше изчистена, готова за зимата... Така че...

На улицата царуваха хаос и ужас. Видях през центъра да минават каруци... Каруци! На тях имаше натоварен багаж, край тях подтичваха стресирани хора, управляваха ги цигани — намерили приложение на транспорта си...

Други хора просто се лутаха. Някои спираха срещнатите, ръкомахаха, обсъждаха...

До банката чух трясък...

Двамина разбиваха банкомата и крещяха... Трябвали им пари, а той не пускал...

И защо им бяха? Никой никъде не искаше пари...

До сами центъра забелязах Стефко от нашия клас. Той живее в едно от селата, наречени квартали. Беше в спортно облекло, носеше пълна раница на гръб...

— Къде, бе селски? — викнах му, както си говорим в училище...

А той се стресна, завъртя... И в ръцете му — честна дума! — блесна нож... Позна ме, прибра го в канията на кръста му.

— Че ме стресна... Отивам при Янина...

Янина е любимото му същество. От десети клас е, дребна, кльощава, блондинка в истинския смисъл на думата. Той, както ви казах, живее на 2 километра от града, а тя точно в другия му край. Цяла година ѝ ходеше на гости, пресичайки всичките възможни квартали. И тя отиваше до селото, ама с велосипед — момичетата винаги са по-хитри...

Отивал, значи, при Янина. Техните били решили да не мърдат от селото — все пак, не са в града, имат си някои запаси там, пък не се и знае колко ще продължи тая неизвестност. Та отивал да вземе Янина... Ако се съгласят техните — и тях, че и сестра ѝ, да ги води в селото. Хем по-сигурно, хем има как да преживеят тия няколко дни хаос, дето се очакват...

— И кой ти каза, че ще са няколко дни?

Той ме погледна изумено:

— А ти как мислиш? Има държава, има армия, в ХХІ век сме... Няма да е по-дълго от няколко дни. Ще оправят всичко, пак ще сме наред... Е, както бяхме до оня ден...

— Оптимист...

Стефко внимателно се вгледа в мен:

— Що? Ти да не знаеш нещо?

Разказах му какво сме чули нощес по радиото. Той се пресети, че и в тяхното мазе имало някакво старо радио, заразитва ме как сме свързали акумулатора. На което можах само смътни указания да му дам. Ама той е отракано момче, ще се сети натам...

Разделихме се, Стефко тръгна към дома на любимото си същество, аз заоглеждах квартала...

Нощес, докато си приказвахме с класния и бай Кольо, внезапно разбрах някои неща...

Първо — сами сме с Павлинка на света. Не искам, не мога да приема, но... Изчезналият интернет и самолетите... Те не спират във въздуха като автомобилите...

Второ — нямам време за емоции. Ама никакво! Трябва да спася сестра ми... И себе си...

Трето — светът е променен. Много, много, много се съмнявам да се върне на същото ниво...

Нещо е станало...

И сме поне сто години назад...

Което означава, че трябва да се науча да живея така, както преди сто години...

И което аз не зная...

Затова днес тръгнах да търся дребни, но изключително важни неща за оцеляването ни.

И се зарадвах, когато зърнах разбит железарски магазин. Просто разбит — витрините дори си стояха с инструментите на тях... Изплашените хора, внезапно превърнати в агресивна тълпа, бяха чупили, мачкали, вилнели... Но само отвън. Не е удобно да строшиш клещи или отвертки...

Под тезгяха намерих няколко пакета със свещи. Не се лакомих — взех единия. Увих в чувал оцелял фенер, помислих и сложих още един. Добавих тубичка с газ. В другата ръка взех металическо сандъче с инструменти. Не знам защо, но го взех. Бай Кольо беше заминал и в гаража му имаше хубави инструменти, обаче рекох да се запаса.

Пък и магазинът не беше далеч — щях да се върна...

Което и направих — но привечер. При последното ми излизане. А другите две използвах да открия малка пекарна и да си тръгна с чувал брашно в ръчна количка, както и да вляза в мазето на бай Кири. На вратата имаше халки с катинар. Удар с камък и...

Никой не се показва — целият град беше като измрял...

Входът ни беше заключен. На първия етаж дежуряха класният, леля Марга от третия етаж и чичо Денчо от насрещния й апартамент. Бай Денчо си живее на село, апартаментът му е зает от голямата му дъщеря. Която точно тия дни е била заминала за столицата с мъжа си. И ето — баща й се оказал блокиран в града, тревожен, объркан...

Тъкмо класният го успокояваше, разправяше му как всичко ще се
оправи и тем подобни небивалици...

И бай Денчо му вярваше...

Макар че дори аз разбирах — това е краят...

Но дали ще е начало...

6.

Оказа се, че и класният е шетал из близките райони. И беше докарал с пазарска количка някои продукти, както и туби минерална вода. Плюс дрехи. Ризи, блузи, панталони, чорапи — ама много чорапи, че и няколко чифта обувки. Зимни при това...

— Градът е като разръчкан мравуняк — каза той — Хората или бягат, или се опитват някак си да компенсират страха с грабеж...

Погледнах го. Той ли го каза това? Той — който ни говореше за морал, за чест...

— Разбрах те — класният седна на стъпалата до моята количка — Но времето се промени, правилата се промениха. Може да си позволи скрупули човек, който има някакви възможности и шансове. Ние нямаме — освен, ако не забравим доста канони, за да оцелеем...

— Кои канони? Доколко да ги забравим? И докога? — изтръгна се от мен...

— Това е интересен въпрос. Но се боя, че няма отговор за него. Поне не сега. В момента най-важното е да се оцелее — въпреки всичко... Кое, мислиш, е най-важното да спасим сега?

— Жените... Децата... — казах, спомняйки си за филмите, в които се разказваше за морските катастрофи...

Класният се усмихна:

— Да, това е така... Но те не са неща, а хора... Хората са на първо място. Обаче — хората без култура и цивилизация са само животни. По-умели, по-умни, по-хитри — но животни...

— Знанията?

— Именно! А как ще ги спасим?

Замислих се...

— Книгите... И хората, които умеят и знаят...

Класният ме погледна с известно учудване...

— Я виж ти! Аз от снощи си мисля, а ти веднага се досети... Именно! Нужно е да се спасят хората. И книгите, картините, музикалните инструменти, скулптурите, учебниците, машините дори

— не се знае кога и какво ще открием пак, какво ще ни трябва да преоткрием...

— Но няма ток, няма бензин, няма интернет, няма фабрики и заводи...

Класният се усмихна:

— Няма... Но не се знае — докога... И какво още може да открие човечеството... Знанията, знанията ни трябва...

Колкото по се замислях, толкова повече ме обхващаше отчаянието...

Светът полудяваше и загиваше. Хората искаха само да се спасят — някак си, за известно време... Кой ще ти прави планове за бъдещето, за човечеството...

В такива моменти няма човечество... Няма дори хора...

Има оцеляващи индивиди... От животински тип...

Да речем — аз ще сваля в мазето библиотеката на нашите. Ще я увия в непромокаема хартия, ще я сложа във фризера — като изсъхне, той ще стане великолепна каса за съхраняване...

А после?

Кой ще отвори капака? Кой ще извади съдържанието? Кой ще ги прочете? Кой ще се учи?

И, освен това — мога да сложа няколко картини, които нашите са купували или получили като подарък. Не световни класически картини. Дори не от значение за родното изкуство. А Лувъра, Британския музей, Потсдам, Рим...

Тях кой и къде ще прибере...

И — за кого?

Стреснах се...

Нещо много бързо увесих нос... То — аз съм си такъв... Реалистичен песимист... Отдавна — още в десети клас напуснах формата на синя пеперуда в нежнорозова мъгла. И, макар често да се улавях в черногледство, засега ми помагаше критичният поглед върху света...

При това — имайте го предвид — аз си падам нещо романтик. Дори... Само да не го разбере някой в класа или от тайфата — дори чета поезия. Е, не съвременна... Съвременната... Това е като цигански сопол в компот — разтегливо, сладникаво, гадно...

Предпочитам класиката — наша, чужда... Мисля, че в литературата национално деление няма. Има хора, има чувства, има мисли, има свят. Как ще го види читателят — зависи не толкова от автора, колкото от самия него...

Но това е дълга и сложна тема, а аз в тоя момент се качвах по стълбите...

Павлинка ме чакаше в трапезарията — разположила се на дивана под прозореца и чете книга. Погледнах с разбиране — беше „Робинзон“... Отидох в хола и донесох още няколко книги — „Тайнственият остров“, „Две години ваканция“, „Малвил“, „Денят на трифидите“...

Месото беше намокрило солта, смених я. Старата събрах в един буркан. Май трябваше вече да се мисли за пестене...

Седнах на люлеещия се стол, който тате купи на мама — и тя се забавляваше, едновременно четейки и люлеейки се, свила крака под себе си...

Пак се стреснах от новото прозрение...

Някак си много бързо ние — и аз, и останалите — се уплашихме от промяната. Още не знаем какво е, колко време ще е, а — разбити магазини, бягане, криене, обхващащ сърцата и стягащ в клещите си песимизъм...

Хилядолетия човечеството е строило света си, а сега буквално за часове тоя свят рухва...

Слязох на първия етаж. Ключът от апартамента на бай Кольо се бяхме разбрали да слагаме под черджето отпред, обаче вратата стоеше полуотворена. Там бяха класният и бай Денчо. Тъкмо бродеха по радиовълните...

— Ицо, я ела да превеждаш — каза класният, а аз вече се навеждах към „Даугава“-та...

Говореше спокоен мъжки глас, глас на човек, явно свикнал да го слушат...

— Някъде от Германия е... Ние немския го имахме за втори език, не съм много добре, но се разбира... Аха — схванах... В Роцок е. Има паника, имало е бунтове, подпалили ратушата — това е...

— Да, да — общината — нетърпеливо ме прекъсна класният — Натам?

— Войниците са напуснали някакви казарми — не разбрах точно как ги нарече, стреляли по тълпата... После натоварили камиони с храна и заминали на юг...

Класният беше още по-загрижен...

— Хм... Щом и немците полудяха...

Наведе се и пак плъзна лентата по изписаната с названия на градове и числа скала...

Светът беше полудял, цивилизацията бавно загиваше, но все още имаше такива, които не искаха така бързо да се връщат в животинското. Намерили стари армейски радиостанции или префасонирали древни радиа, отворед мислещи и търсещи други като тях хора, се обаждаха... Чухме и радиолюбители, използващи личните си апаратури, за да установят връзка с все още разумните си събратья...

Нямахме как да се обадим, но слушахме — ето, двама се свързаха, започнаха разговор. Единият в околностите на Милано, другият в Лозана... Най-напред разказваха какво става, а после спряха — идентични картини описваха. Размениха някои съвети — за намиране на храна, на транспорт и, най-важното, къде може да срещнат съмишленици. Светът наистина се оказа малък — и двамата имаха познати в района, където живееше събеседникът им, продиктуваха си адреси и имена, пожелаха си успех и се уговориха да се чуят след 12 часа...

Чухме и вълнуващ разговор — баща и син се намериха в ефира. Единият в Лондон, вторият в Бостън...

Най-много, разбира се, бяха призивите за помощ...

Към кого?

Е, мина и тая нощ — в апартамента на бай Кольо, край радиото. Някъде към сутринта класният донесе вторият акумулатор. Разбрахме, че енергията си отива, но не можехме да се откъснем от единствената ни връзка със съващия се като шагренова кожа свят...

7.

Така мина месец...

В нашия вход си създадохме нещо като база. На първия етаж установихме постоянен пост. Нападения засега нямаше, но при експедициите за търсене на храна и необходими за живота неща, виждахме разбити и ограбени магазини, жилищни сгради зееха с кухи врати и прозорци, пожари избухваха ту тук, ту там...

Така една вечер изгоря циганската махала. И циганите се преселиха в напуснатите от собствениците панелни блокове до сами квартала им. От там тръгваха нощните им набези. Но нас заобикаляха. Едно, че не бяхме близо и на удобно място, второ...

Второ — някъде на осмия или деветия ден след катастрофата, класният и чичо Денчо се върнаха, натоварили пазарната количка с кашони и странни металически кутии. Когато ги отвориха — ахнахме...

Два автомата, четири бойни карабини — с къси цеви, удобни за носене, девет пистолета — при това, както ми обясни бай Денчо, унгарски АП, някога специални, не за всеки... И кутии с патрони за всички тия смъртоносни уреди...

Класният сложи внимателно в апартамента отляво на втория етаж един големичък сандък, както и тенекиена кутия. „Гранати“ — каза и прибра ключа от апартамента в джоба си...

По това време и оптимист като бай Денчо беше изгубил настроението си. Тревожеше се за дъщерите си, за семействата им, за внуците си, все ми разправяше какви хубави и умни били децата... И очакваше да се появят отнякъде...

Седмица след катастрофата взе да се замълчава, да седи, унесено гледайки през прозорците...

Марга от третия етаж, обаче, не униваше. Беше убедена, че това ще е още ден или два (когато и да отвореше дума, все най-много три дни оставаха до спасението), че ще дойдат... Ту американците, ту немците, ту някой друг — но все ще се появи спасител...

И тя беше много против предложението на класния да подсигурим входа. Как така ще променяме апартаментите на хората?

Всъщност, във входа бяхме останали немалко от живущите.

Аз и Павлинка, класният с жена си, бай Денчо, самата леля Марга, чичо Косьо от четвъртия етаж с жена си и сина си, глухонемите от петия етаж — мъж, жена и дъщеря (тя чуваше и говореше).

Та класният предложи да затворим прозорците на първия етаж с каквото имаме под ръка, да подсилим входната врата — остъклена и не даваща никакво прикритие, да помислим и за балконите на втория етаж...

Направихме събрание — и без това всички бяха налице, никой не ходеше на работа, само през деня тръгнахме на експедиции за храна и каквото там намерим...

В резултат на това събрание бай Денчо отведе класния някъде и се завърнаха с оръжието. Навремето бай Денчо е бил полицай и знаеше къде може да се намери нужното...

Цяла седмица мъкнахме шкафове, разглобявахме легла, подреждахме барикади по прозорците и зад вратите на първия етаж...

Почти всички спяхме по домовете си, но се редувахме в апартамента долу — да дежурим, да охраняваме, да слушаме радиото...

Акумулатори имаше — единият даже глухонемият чичо Петко го пригоди за лампа, та имаме и сносна светлина там. Чичо Петко беше майстор на всичко — златни ръце. Само трябва да му се каже какво е нужно и бързо измисляше начин...

Експедициите бяха отначало интересни, сетне станаха досадни, а накрая дори тежки. Тежки, защото пред очите ни за месец градът рухна...

Не, че преди това беше много красив, ама си беше нашия град...

Сега — напуснат от част от жителите си, изоставен на произвола на съдбата, той бързо запустя... Улиците и без това си бяха на дупки, лошо асфалтирани, с трева и бурени дори към центъра, а сега...

А сега по тях се смесваха разнасяните от вятъра отпадъци, по клоните на дърветата се виеха найлонови пликове, хартии, парцали, навред бродеха подивяващи кучета и котки...

И ордите цигани, разграбващи всичко, което не се пази...

А пък нямаше кой да пази...

Една нощ пробваха и при нас. Чичо Петко и бай Денчо били на пост, забелязали фигурите, опитващи се да ровичкат по входната ключалка. И, без да му мисли, бай Денчо отпрал един откос над главите им...

— Такова бягане — разправяше после той — такова бягане и златен медал на олимпиада може да ти донесе...

Излизахме от блока внимателно, след оглед на района. Никога сами...

Наоколо си беше страшничко — паркчето отсреща, няколкото къщи от страна на кооперацията ни, малкото площадче на изток... Все удобни за дебнене места...

Удобен беше целият град, затова се движехме предимно по средата на улицата. Едно, че избягвахме засади зад ъглите и във входовете, второ — по-малък беше рискът от падащи предмети. А падаха — тухли, керемиди, парчета от балкони и фасади...

Никога не съм мислил, че градът така бързо ще рухне...

Да, бях гледал някакво филмче на тема „Светът след човека“ ... Ама там се говореше за години и десетилетия, които да унищожат създаденото от хората...

Оказа се, че убива най-вече липсата на живот...

Празен град, пусти улици, къщите някак си охлузени, даже не мрачни, а посивели...

Няма никаква инфраструктура, няма движение, няма жизнена искрица...

Затова пък се разрушава — някъде целенасочено, другаде от безразличие и невнимание...

Времето ставаше все по-студено, хората вече палеха печки. Краят на октомври, но се заредиха дъждове, ветрищата като че намериха писта за състезание...

Понякога по улиците се премятаха късове ламарина, отпрана от покривите, а навлизащата вода вършеше черната си работа...

А се случваше да гаси пожари — настъпващата човешка лудост водеше до безгрижие и безхаберие. Така изгоря една двуетажна къща на съседната пресечка. Ясно се виждаше къде е пален огън и как е проял чак тавана...

Ние се увеличихме. Приехме семейството на дърводелеца от дома зад кооперацията. Малката им, красива иначе къща, беше твърде

примамлива и небезопасна срещу вандали.

Той дойде, изчака да го пуснем вътре, разговаря с класния и бай Денчо, после се събрахме заедно. Мен ме брояха за голям, един от всички равноправни оцеляващи...

Дърводелецът се казваше Ангел. Тате при него беше поръчал праговете и някои ъглови елементи за трапезарията и коридора. Умееше си работата, беше тридесетинагодишен, весел и усмихнат човек...

Не и сега, де...

Просто помоли да изчака при нас, както каза, освобождението... Така рече...

Дойдоха след два часа — с жена му и двете му деца. Момче и момиче, петокласник и третокласничка. Всъщност, май вече не бяха ученици...

Както и аз...

Докарахме част от имуществото им. Останалото не можахме, защото през нощта къщата им пламна. На другата заран видяхме — около нея имаше изпуснати в бързината вещи. Видели са, че се махат, обрели са ги, подпалили... Не знам защо...

Кои „те“?

Предполагам — циганите, които се навъртаха наоколо. А може и българи да бяха — немало хора просто се оставиха на течението на деградацията и заживяха така, сякаш никога не е имало полети в Космоса и интернет...

8.

Да ви кажа — за много от моите приятели и съученици нищо повече не разбрах...

Потънаха нейде в хаоса и толкова...

За съжаление, някои станаха жертви на безвремието...

Някъде в началото на октомври — не помня кога, макар да следяхме календара, Павлинка всеки ден местеше квадратчето върху големия картон — та, в началото на октомври срещнах Минка от съседния клас.

Ние с чичо Петко бяхме тръгнали на експедиция до хлебозавода — надявахме се да открием брашно, не беше възможно всичко там да е унищожено, голяма база имаха.

Той буташе количката, аз се оглеждах и стисках през скъсания джоб на якето ръкохватката на пистолета...

Вече имах личен, връчен ми като на истински боец. Две седмици бай Денчо ме обучава в мазето, даже стрелях няколко пъти в коридора там. Беше полутъмно — две свещи осветяваха мишената (един вестник, закачен на вратата), най-напред гръмнах, за да видя как става, после вдигах рязко пистолета и стрелях. Не беше трудно — трябва само да помниш, че се спира дъхът и подравняваш мушката в мерника, като се опитваш да прецениш къде ще попаднеш от десетина метра...

Това беше — след тия няколко изстрела повече не ми дадох да тренирам. Трябваше да се пести. И не само патроните...

Та вървахме ние, аз се оглеждах и слушвах. Знаех, че чичо Петко не чува, макар да има остър поглед. Видях как на един мътен прозорец, закрит с одеало отвътре, някой надникна. И чух името си...

От железната врата на входа изтича Минка. Пълничка беше, а сега — за месец само — беше се смъкнала доста.

— Ице, Ице... — замърмори, като даже се опита да увисне на врата ми...

— А... Здрасти... — рекох, ни в клин, ни в ръкав — Ами... Здрасти...

Минка се изправи насреща ми:

— Жив си... А ми казаха, че май си заминал нанякъде...

— Кой? — зададох бая глупав и излишен въпрос...

— Стефко... Преди двацетина дни май беше... Видях го на оная улица. Ние бяхме излезли да донесем малко дърва, а той мина покрай нас. Търсел Янина...

— Не я ли намерил?

— Каза, че още в началото искал да ги заведе в селото си, но у тях нямало никого. И сега през ден-два идвал — можело да се върнат...

Замислих се. Да се върнат...

— А после видя ли го?

— Не... Може да ги е намерил и затова не се е появявал... Ако не...

Магнах с ръка:

— Никакво „ако“ ...

Минка се разплака:

— Силвето и Красето ги няма... Каза ми Александра от вашия клас. Уловили ги някакви, пребили ги, изнасилили ги и ги хвърлили от покрива на мола... И Митето убили... Като ходил да търси хляб, някакви го нападнали...

— За други да знаеш?

— Не знам... Ние с мама и баба сме се затворили тук. Имаме малко храна, а сутрин ходим да намерим дърва, ама вече трудно успяваме...

Погледнах чичо Петко. Той не чува, но по устните разчита думите. Взе да ми ръкомаха, да сочи към нашия блок...

— Слушай, защо не се преместите при нас? Ей там, дето живеея? Ние сме се организирали, намираме си храна, охраняваме се...

— Не зная... Ще питам мама... Може и да дойдем...

Не дойдоха... И какво е станало с тях — не зная... А и по тая улица повече не минахме, нямаше как да я потърся...

Затова пък при нас дойде Димчо от класа ни. Заедно с баща си, майка си, че и чичо си. Приехме ги, веднага ги включихме в работата...

Димчовите родители бяха свестни хора, усетили какво става... Но чичо му...

Тоя Трифон беше от типа контри, каквито има във всеки вход. А някъде дори по трима. Противник на всичко, смятащ се за голям тарикат, използвач, човек с празно самочувствие. Още на първия ден почна пробите — подметна някакво нареждане към чичо Петко, сопна му се, когато оня учудено го погледна...

Но не улучи жертвата...

Чичо Петко просто го хвана за ризата и повдигна... Сетне го пусна рязко, та Трифон плъсна на земята. Даже брат му Свилен — Димчовият баща, се разсмя...

— Уважаеми, — каза тихо класният — тук началници няма. И разпорежданията дава този, който разбира. Да не говоря, че току-що дойде и просто не познаваш нещата и хората...

След което Трифон си затрая — като не броим заспиванията на пост, евтините номера на селски тарикат, егоизма...

Димчо ми каза, че някои от нашите съученици тръгнали към морския град. Други заминали при баби и дядовци по селата. А Коцето с родителите си се затворили на вилата в лозята — мислели, че там ще е тихо и спокойно. Преди седмица ги намерили. Отдавна убити и ограбени...

Други новини от града нямаше...

А от света имаше... Но не хубави...

Все още акумулаторите действаха. И слушахме радиото. Да кажа, че светът полудяваше — значи да се повторя. Но си беше така...

Призиви за помощ — към кого ли... Търсене на съмишленици... И намирането им...

Честно, бях щастлив една вечер, когато попаднах на разговор. Намериха се баща и дъщеря. Той в Прага, тя във Виена. И в ефира се разбраха тя да го изчака, той тръгвал на кон, за да я прибере...

Не зная какво е станало, надявам се да е имало хепиенд...

Военните се разцепиха. Някои запазваха организацията си и се мъчеха да устоят на хаоса и неизвестността. Даже чухме за „военни републики“ — в Гданск, в Смоленск, в Лион...

Другаде военните създаваха свои държави — като един път изслушахме цяла реч на някакъв генерал, за когото класният каза само: „Луд!“...

Но заплахите му звучаха доста страшно. И си помислих — колко е хубаво, че тоя е чак в Марсилия...

А при нас хаосът затихваше...
И настъпи мъртвило...

9.

С храната проблеми няхахме. Мъкнехме какво ли не, дори готвехме. Четири апартамента в кооперацията бяхме на дърва, имаше и газови печки с бутилки, дори един газов котлон се намери.

На балкона съхнахме месо. По татковата рецепта приготвихме маса парчета. Нали ви казах — солта изтегляше соковете, после за 30 секунди във вряща вода и... на балкона. Месец след като сложих първото месо да съхне, свалих парче и го нарязих на ситно. Всички опитаха. Да, ставаше...

Решихме проблема с хигиената неочаквано лесно. Ангел дърводелеца и бай Денчо докараха веднъж странна печка. Голям цилиндър — почти два метра, с тръба отгоре, две малки вратички отдолу. Оказа се стар бойлер — на твърдо гориво. Класният даже се сепна — имали такъв едно време, когато бил млад.

Та топлехме вода в него и можеше с едни 60 — 80 литра човек да се поизкъпе. Направихме и график, давахме дежурства за носене на вода.

А нея намерихме в паркчето отсреща — избиваше от земята, даже беше си направила езерце. Вода за къпане, за пиене използвахме тая от бидоните с минерална...

Търсенето на нужни неща ставаше все по-трудно. Градът затихваше, хората изчезваха, но и местата със запазени ценности за нормалния бит намаляваха...

И тогава дойде големият удар...

За радиото използвахме акумулатори. Колите не вървяха, ние под ръководството на чичо Петко извадихме всички акумулатори, наредихме ги на маси в левия апартамент на втория етаж. Заредените можеше да се използват месеци...

Една вечер чух за пръв път за страшна болест, която като вълна покриваше Средна Азия. Развълнуваните гласове зовяха за помощ и описваха епидемията... Смъртоносна! Доктор Минчев каза, че май

това е холера — позната му била от командировката в Източна Африка...

Доктор Минчев ли?

А, да...

Той беше от новодошлите. Възрастен, набор на класния. Намерили се случайно — както казва класният, аз предполагам, че нарочно е ходил да го търси. Това стана месец след катастрофата. Марга и сестра ми се разболяха — грип. Втурнахме се из града. До тоя момент не бяхме мислили за лекарства, сега се наложи да търсим из изоставените аптеки. Два дена ровихме, проверявахме срок на годността, събирахме всякакви лекарства...

После много време леля Тиха — жената на чичо Петко, подреждаше „аптека“ на четвъртия етаж.

Докато ние се занимавахме с фармация, класният доведе доктор Минчев. Той беше с жена си и внучката. Синът и снахата му били в САЩ, нямаше сведения за тях и всеки ден ме питаше дали сме успели да чуем нещо от Сиатъл...

В кооперацията се събрахме немалко хора. Някои апартаменти бяха използвани като временно общежитие. Например, големият тристаен на петия етаж заеха семействата на доктора и Ангел дърводецеца. При нас се настаниха чичо Свилен, Димчо и майка му. За щастие, проклетият Трифон остана на втория етаж, където пратихме Марга и баба Деша. Бабата също дойде сама при нас. Имаше къща до Ангеловата — малка, сгъшена между двете съседни. И тя изгоряла... Бабата беше пъргава, приказлива, чистница. Нямахме излишна вода, но — въпреки калта навън, стълбището беше излъскано.

Та двете с Марга се намериха и си паснаха — бърбиви, не можещи да стоят без нещо в ръцете, готвачки...

И набързо свиха сармите на Трифон... Може да беше инат и самоуверен простак, но с две жени... Абсурд да се разбере!

Но да се върна към болестите...

Да, не болест — болести...

От радиото разбрахме страни новини...

Холера в Средна Азия, тиф в Африка, чума — истинска, средновековна чума, в Южна Америка, някакви коктейли от болести в Европа...

Чичо Свилен пръв се досети:

— Нали спря интернетът? И самолетите паднаха... — погледна ме — Извинявай, Ице... Какво друго остана в небето?

Просветна ми:

— Спътниците...

— Именно! Небето беше пълно със сателити... Които останаха без управление... И — постепенно, но логично, траекторията им сви към Земята... А там горе е имало какво ли не в тях — отровни газове, бактериологическо оръжие...

Класният тъжно каза:

— Земята висеше на косъм и тоя косъм се скъса...

— Ще има много жертви — рече бай Денчо...

Класният вдигна глава:

— Моля ви, много ви моля! Всички! Налага се — ако искаме да оцелеем... Внимавайте! Няма начин и тук да не се появи нещо... Внимавайте...

Не го каза докрай, но разбрахме...

Трябваше да преоценим някои морални закони и канони...

Нов свят...

Или по-скоро — връщане назад...

Ще можем ли?

10.

Първият болен видях след няколко дни...

По-скоро — първата болна...

Беше мокър октомврийски ден. Тримата — аз, чичо Петко и чичо Свилен отивахме за вода. Докторът беше успял да вдигне на крака сестра ми и Марга, а нас помоли да донесем няколко бидона от „изворчето“. Да се окъпят с гореща вода, да се съвземат...

И точно зад ъгъла на големия блок видяхме болната...

Беше млада жена. Вървеше по тротоара, с малко странна походка...

Рекох си, че сигурно е уморена, когато тя залитна и падна на плочника...

Сгърчи се, взе да повръща, започна да подритва с крак — някак си като че тропа нервно...

Спуснах се напред и чух вика на чичо Свилен:

— Ицо! Стой...

Заковах се...

Млада жена... А Павлинка... Трябва да ѝ помогна... Но Павлинка... Не мога да отмина... Павлинка... Павлинка... Павлинка...

Те ме настигнаха, чичо Денчо уж ме прегърна през рамо, а всъщност ме стисна като в менгеме...

— Не можеш да ѝ помогнеш...

Разбирах... А и тя умираше — толкова ясно беше...

После започнахме всеки ден да виждаме мъртвите по улиците. Заобикаляхме далеч от тях, дори избягвахме кварталите, където все още имаше много хора и труповете се валяха дори по няколко — един до друг...

И тогава класният обяви:

— Време е да затворим дома си...

Беше ясно за всички ни. Имахме храна и вода за известно време, имахме топливо, имахме свещи и фенери, имахме оръжие, имахме дрехи, чорапи...

Настъпваше ноември — студени ветрове, мрачни дни, дъжд...

Нямаше смисъл да обикаляме из града...

А беше време да решаваме какво ще правим...

Защото градът вече не предоставяше убежище...

Пък и нямаше как да живеем натам в него — трябваше да намерим място, където да започнем нов живот...

И, може да звучи консуматорски, но — мястото трябваше да ни даде възможност да създаваме...

Отначало условия за изхранването ни, после и за нормален живот — поне на ниво миналия или в краен случай по-миналия век...

Мечтаехме си за някоя почивна станция — близо до планината, но и до равнината. С възможности за животновъдство и земеделие, с река за прясна вода, с гора...

А, ако намерехме и хора, организирали се като нас... Които при това да ни приемат...

Доста илюзорна мечта...

Но беше хубава...

Обаче, най-напред трябваше да изкараме зимата. В умирация град, сред болести и бандити, без връзка със света...

Тогава дойде поредното изпитание...

Болестта...

Бяхме се затворили и чакахме края на зимата. Понякога валеше сняг, но бързо се топеше. По-страшен за нас беше дъждът.

Аз не разбирам много, но и възрастните бяха объркани, когато мазето започна да се наводнява. Валя веднъж два дена поред. Аз слязох заранта с фенер в мазата, за да взема дърва за печката. Внимателно ги разпределяхме — да стигнат до пролетта. Полагаха ни се две кофи за деня — на нас, на Димчо и семейството му. Спяхме в хола, при голямата печка — камина. Тя топлеше добре, а и ние се завивахме яката, дори Павлинка разполагаше със спален чувал. Много топъл чувал — един ден спях по обяд в него, хем печката още не гореше — палехме я привечер, за да има топлина нощем. Обикновено всичките двадесет и двама човека се събирахме в хола на третия етаж. Там, в големия тристаен апартамент на бай Денчо, стана нещо като щаб. Самият собственик беше заел само една от стаите, в друга прие класния и жена му. Да не слиза постоянно от последния етаж, а и така се пестяха някои неща. Светлина, топлина, че и храна дори. Колкото и

натуралистично да звучи, при повече хора у дома, храна не остава зян. Все някой дояжда...

Та там, в хола, се събирахме. Печката гореше, ние си приказвахме, някои дремеха, други влизаха и излизаха...

Като баба Деша и Марга. Цял ден кръстосвах из кооперацията. Организирах жените, направиха нещо като пералня на втория етаж, в банята. Ние — аз, Димчо, Пешо, Анка, внучката на доктора, Гергана на чичо Петко глухонемия — ходехме за вода в парка. Винаги с нас идваше един от мъжете. И стискаше в ръка оръжие. Слава Богу, нямаше произшествия. По всяка вероятност бандите, скитащи из града, не бяха забелязали мястото. А и не им се скиташе из зимния парк, предполагам...

Та него ден донесохме вода и аз отидох за дърва в мазето. Нещо блестеше, вдигнах фенера — подът беше мокър откъм единия коридор. Вода? Огледах...

Идваше някак си по сами плочите, като че имаше някъде малко изворче. Рекох да вдигна дървата и после да кажа на съседите. Отворих мазата ни — не заключвахме, нямаше смисъл. И там — вода. Направо се виждаше как излиза изпод цимента. Два източника?

Качих се горе. Тъкмо хората се събираха в хола на бай Денчо. Казах им, всички се втурнаха надолу...

Така и не разбрахме отде идва водата. Дали след катастрофата канализацията е запушена и сега водата избива през стари кладенци, върху които е била построена кооперацията, дали нещо друго...

Цял ден изгребвахме водата...

Тя се увеличаваше, стана до педя. Мокри, уморени, курс след курс нагоре по стъпалата, после изливане направо на улицата...

А до вратата стоеше един от възрастните с автомат в ръка. За всеки случай...

До вечерта изгребвахме всичко. И легнахме капнали...

А призори ни събуди звън по неизползваните тръби в банята. Това беше условната сигнализация — дежурните викаха всички.

Слязохме по стълбището — мъжете с оръжие в ръка, жените изчакваха на площадките...

Дойде болестта...

11.

Пред входа стояха два души — немлада жена и младеж. Подкрепяха други двамина, момиче и възрастен мъж...

И през мътното стъкло се виждаше — болни...

Наоколо сиво утро, лек дъждец, тих ветрец рошеше голите клони на дърветата в парка...

— Дойдоха преди малко — каза чичо Свилен, изправен до лявата колона на стълбището...

— Познавам ги — рече доктор Минчев — Васил беше агроном в нашето село, това е жена му. Синът помня като малък, а ето — с жена си е... И са болни...

— Опасно ли е? — попита класният — Това е най-важното — опасно ли е...

Докторът кимна.

— Няма да ви лъжа. Много е опасно...

— Ама отворете им, що ги държите на дъжда — извика Марга от горната площадка...

— Почакай малко, Марге — каза класният — Нека да видим... Много, много е рисковано...

Настъпи мълчание...

— Аз ще ги приема — решително отсече докторът — Ще ги заведа в свободния апартамент на втория етаж. Там ще е карантината. Никой няма да влиза — освен мен. Храна ще оставяте пред вратата, съдове обратно няма да връщам... А сега се махнете от стълбите. И — по-далече!!!

Така и стана...

Изнесохме сандъчетата с оръжие и патрони и оставихме апартамента на доктора и болните...

Две седмици той не излезе от апартамента. Там спа, там яде, там всичко... Няколко пъти оставяхме кофи с гореща вода — трябваша му за процедурите, а и сам да се измие... Оставяше навън бележки с

искания за лекарства — носехме му ги от „аптеката“ на четвъртия етаж...

Хората оздравяха...

Чичо Васил се оказа веселяк, вечно усмихнат, знаещ маса вицове. Жена му — леля Надя беше пълната му противоположност. Вечно навъсена, с бляскави тъмни очи... И много, много добра. Каквото я помолиш — веднага изпълняваше. Тихо, без звук, без настойчивост. Докато бяхме заедно, все едно призрак се движеше сред хората...

Синът им Росен беше малко по-голям от нас. Но вече завършил инженер, механик, човек с всестранни интереси. Смаях се, когато започна да рецитира една вечер Ботев, а после внезапно премина на Дебелянов...

Снахата им Василена беше яко, стройно, с постоянна усмивка и кротко мълчание момиче. Оженили се били това лято и ето...

Настанихме ги на петия етаж, в малкия апартамент. И веднага ги включихме в живота ни. Зима, студ, замрял град... Но имаше нужда от отопление, от вода, готвеше се, опитвахме се да поддържаме хигиената и при нас, и в кооперацията...

Мисля, че не толкова от жажда за чистота, колкото да не се оставяме на вълната на безнадеждността...

Затова и класният измисли ежевечерните четения на класическа литература. Та чак бай Денчо една вечер рече:

— Ей, даскале, ама на — да съм мисли, че ще ме заинтересуват някакви скандинавски саги... Че сега и думата знам, и приказките им харесвам, и си мисля колко сме еднакви това хората — независимо кой къде живее и какъв е...

Така си беше — някак си успяхме да съберем себе си в едно...

Което никога преди не е било у нас...

Откак помня — кооперацията живее разделено, да не кажа в конфликти...

Трудно се събираха пари за поддръжка, вечно имаше някой недоволен, а като сложим постоянните контри на всяка идея...

Дали от трудната ситуация, дали внезапно схванали, че сам човек не може да оцелее — но забравихме споровете си, забравихме комплексарщината: ама тоя ли ще ми каже какво да правя...

Но твърде скъпо плащахме за прозрението...

А радиото работеше...

Нещо повече — сдобихме се с истинска радиостанция. В края на града навремето имаше казарми. После ликвидираха и военната част тук, и цялата ни армия. Политика...

Обаче, сградите останаха — уж охранявани. Но в тях комай нямаше нищо, само деца понякога си играеха из старите гаражи, спални, щабни помещения...

Та малко преди появата на чичо Васил и семейството му, чичо Косьо се сети за това място. За него само ви споменах. Е, то и малко може да се каже. Обикновен човек, шофьор, с жена и син Пешо. Който е година по-малък от мен, мълчалив, много силен, тренира мятане на диск. Тренираше...

Живееха на четвъртия етаж насреща ни, но ги постеснихме — в хола им складирахме лекарства, а после почнахме да събираме дрехите, стана и гладачница. Смешно, но чичо Петко намери в гаража си стара чугунена ютия, почисти я, смаза капака ѝ. И от тогава жените я ползваха — насипят вътре въглени от жаравата, гладят и привеждат дрехите ни в приличен вид, както викаше баба Деша...

Чичо Косьо е бил и шофьор в поделението — волнонаемен. После му дали чин и го направили командир на радиокола. А след десет години служба, взел, че напуснал и станал шофьор на някакъв важен началник в морския град...

Обаче, помнеше, че в гаражите има консервирани превозни средства. И сред тях — радиостанцията му...

Отидоха един ден — аз бях дежурен, та пропуснах — няколко човека до старите казарми. Толкова бяхме оптимистично настроени, та взеха със себе си и голямата пазарна количка...

И се върнаха победители!

Докараха радиостанция!

Плюс куп части за нея...

Възрастните се събраха и обсъдиха нещата. Накрая решиха да не бързат. Класният взе бай Денчо и чичо Косьо и тръгна да търси свой бивш колега, голям специалист по телевизори, радиа и компютри.

И го намери...

При това — в последния момент. Оказа се, че на другата сутрин господин Георгиев (ами преподаваше ми по физика, така го зная!) заминавал. Дошъл синът му с един фургон и два коня, товарели багажа

и се спасявали в планината. Там имали вила, решили да се установят на сигурното място...

Цяла вечер, взел като помощници Росен и чичо Васил, физикът се труди над станцията... И някъде към полунощ тя заработи...

Пробваха я — наоколо се бяхме събрали всички, холът беше препълнен с хора, стискащи палци — и каква врява настана, когато на Росеновото:

— Ало, ало, ало... Тук радио „Парка“... — се чу:

— Ооо, Парка... Ай ем...

Свързахме се!

Вече и за нас знаеха...

Живи сме...

И сред хора...

12.

Не успяхме да убедим господин Георгиев да остане при нас. А и беше си прав — във вилата щяха да са на добро място. Нали и аз мечтаех за подобна база за нас...

Мина ноември, дойде същинската зима...

Сняг, виелици, затрупани улици...

Не излизахме никъде — освен до изворчето в парка. Кое то понякога замръзваше, но тогава пък топяхме сняг за миене...

Дърветата почнаха да се пропукват от студа, от леда падаха цели клони. Събирахме ги — нека да има резерви в мазето, не знаем кога кое ще ни потрябва...

Лошото беше, че от входа през улицата към парка водеше цял снежен тунел. Отдалеч се разбираше от къде идва и накъде отива, ставаше ясно, че тук живеят хора...

Естествено, и по дима от комините се виждаше къде сме...

Ние така си изяснихме обстановката в града. Излязохме веднъж с класния и Росен на тавана, отворихме прозорчето, гледащо на запад, към центъра и видяхме анемични струйки дим, издигащи се тук и там...

Да ви кажа — хич не беше оптимистично...

Малко, малко обитаеми места се очертаваха върху белите покриви и сивото небе...

Светът — или поне тоя свят, който познавахме, си отиваше...

Но ние бяхме тук!

Някак си се групирахме в строен организъм. Едни се редуваха на пост, други се грижеха за дома ни...

Да, кооперацията постепенно стана наш дом...

В който имаше всичко — и хора, и мебели, и дух, и местен идиот...

Трифон, разбира се...

Тоя човек не миряса. Навън студ, мизерия, угасващ минал живот...

А той не можеше да живее, без да вреди и паразитира...

Внезапна проверка откри в стаята му купища храна. Отмъкнал я от общия склад на етаж. При това се сетил част от нея да сложи на балкона — та да се съхрани. Но няколко хляба, готвено и две тенджерки със супа бяха станали... Абе, направо, както казва любимият ми Тери Пратчет — животът в тях вече откриваше колелото...

Класният стоеше и сумтеше, Васил, бай Денчо, чичо Петко, чичо Косьо методично и старателно биеха гада, ние гледахме и не се намесвахме...

И да не мислите, че миряса?

Налетял една вечер на Василена на тъмното стълбище. Тя го хласнала, излетял по стъпалата надолу, яката се ожулил...

После Росен — чул шума и излязъл, го насини...

Само се сви в стаята си и не идваше дори на сбирките ни...

Мислехме дали да не го изхвърлим, но се отказахме. Първо — заради чичо Свилен. Все пак брат му беше. И второ — не знаехме къде ще отиде и кого ще доведе. По-добре да е под око...

Отпразнувахме рождения ми ден. Станах на 19...

Но не и абитуриент...

Което не попречи, обаче, да уча...

Класният го измисли. Бяхме на ученическа възраст осем човека. Различни години, но все ученици. И той ни направи училище. Общобразователните предмети учехме при него и леля Дина, жената на чичо Свилен. Тя била до катастрофата начална учителка.

А възрастните ни проведоха маса курсове за живота. Обясняваха ни кое как работи, как се поддържа, как се ремонтира... Учеха ни да готвим, да перем, да гладим... Доктор Минчев проведе курс по медицина — първа помощ, лечение на класически болести, кои лекарства за какво служат и как се употребяват...

А баба Деша дълго ни говори за билките, показвайки ни картинки от енциклопедиите. Помагаше й Марга, която се оказа привърженичка на хомеопатията...

Изобщо — дълга зима... И никакво време за скука...

Мен ме назначиха за радист. Научих се бързо как да боравя с радиостанцията. Всеки ден търсех събеседници, затвърждавах вече установените връзки, прослушвах ефира за новини...

Които не бяха хич, ама хич добри...

Оказа се, че в някои краища на света тепърва осъзнават случващото се. Някои жители на тихоокеанските острови не бяха засегнати от катастрофата. Имали радио, но го ползвали изключително рядко. И ето — чак два месеца след събитията разбрали за ставащото. При тях болести не се развихрили — все пак, спътниците с биологически отрови са били немного. И повечето са паднали в районите на 30 — 50 градуса около екватора...

Свързахме се с радиолобител чак от Пунта Аренас. Там животът в суровите краища на континента продължавал неизменно същият. Риболов най-вече. А, когато човек се върне от морето след два-три дни тежък труд, малцина са тези, дете ще тръгнат да търсят какво става по света...

Говорихме с някаква секта в Щатите. Те сами ни намериха — случайно, разбира се. Били се изолирали някъде в Колорадо, молели се и очаквали Страшния съд. Когато минали три месеца, а не чули, ни видели нещо — опитали се да разберат какво става по света. Интернет нямало, ток не ползвали, телефони също... Сетили се за живеец наблизо самотник, отишли... И не заварили никого. Но пък оня имал радиостанция, та почнали да пробват с нея — дано разберат защо Бог ги е забравил при идването си...

Разказах им за катастрофата, обясних им, че няма как да се върнат в напуснатия доброволно от тях свят...

А те се зарадваха...

Обявиха ми, че това е изпитанието на Бог... И ни поканиха да се присъединим към тях — да се молим заедно...

Нямаше смисъл да им обяснявам пак къде е България — и без това в началото почти петнадесет минути изгубих, докато разберат, че сме в Европа... Още толкова, за да научат в кой край на континента сме... Нямахме време...

Пожелах им успех...

Попаднахме на оцелели руснаци в Сибир. С тях говориха Росен и класният, аз с руския съм доста зле...

Руснаците успели да се организират, вдигнали си крепост от цели дървета, имали животновъдна ферма, осигуряваща им месо, ходели на лов, отоплявали се с агрегати — използвали гориво от

близко нефтохранилище, създали си закони, отговарящи на новото време...

Имали даже своя малка армия. Защото и там се появили бандите — при това с мерак да установяват своя власт и да завладяват освободените територии...

Както ви казах — подобна имаше в Марсилия. Слушах понякога предаванията им, проследявах радиовръзките им с техни „филиали“... Но никога не им се обадох...

Пък и нормален човек надали щеше да рискува с тях...

Говореха за световно господство дори... Световно! Съобщавах как са превзели тоя или оня град в Южна Франция, заканвах се на някаква свободна република със столица в Лион, която си позволила да разбие отпращен срещу нея наказателен корпус...

В същото време на британските острови наставаше хаос. Пакистанци и индуси бяха обявили свои независими „държави“, воюваха помежду си, а всяка поотделно с английската държава, опитваща са да оцелее в политическата бъркотия. Оказа се, че английският крал Уилям е успял да обедини обърканите в началото свои поданици и сега постепенно изтласква пришълците на север и североизток. На юг, в Корнуол, се обявило херцогство, което искало да се присъедини към възраждащото се кралство...

По-добре бяха нещата на Скандинавския полуостров. Хората там — спокойни по натура, последователни, бяха посрещнали катастрофата като типично природно явление. Без паника, с лична дисциплина и отговорност, бяха успели да ликвидират заченките на бандитизъм и сепаратизъм...

Страшно беше в Южна Европа... Падналите спътници бяха донесли унищожение за испанци, италианци, гърци... Смъртта вършееше по тези земи, хаосът ѝ помагаше, ужасът сковаваше всяка инициатива и опит за организация...

От Африка новините също не бяха добри. Северът беше пометен буквално от космическите отрови. Древният Египет, устоял на много исторически бури, не беше същият. Населяващите го араби — хора с пищно въображение и лека психика, твърде бързо бяха изпаднали в паника и разрушението вилнееше свободно...

За останалата част от континента дочухме някои неща случайно. Радиолобител от Киншаса разказа страшната история на човешкото

падение и обръщането на хората от новия век в диваци. Чухме и истории за канибализъм, за нечувани жестокости, за самоунищожението на една цивилизация, която смятах, че е завинаги установена на света...

Оказа се, че емайълът на цивилизацията върху животинското в човека е твърде, твърде тънък... И дори няма нужда да бъде насилствено изтъркван — той се саморазрушава при силен удар...

Още повече, когато оцеляването минава през подивяването...

13.

Новата година посрещнахме с празник. Скромнен, но празник. Имаше дори елха — донесохме я от парка. Украшения се пазеха във всеки апартамент, жените сглобиха менюто, хубави дрехи се намериха...

По-сложно беше с настроението. Но успяхме да преодолеем песимизма и болката пред деградиращия ни свят. Поне за вечер...

Нямахме ток, но имахме радио. А някъде далеч от нас смели и оптимистични хора пускаха музика в ефира. Дори танцувахме под звуците ѝ...

Аз танцувах с внучката на доктор Минчев — Анка. Тя беше две години по-малка, средна на ръст, червенокоса, с чаровна цепнатина между двата предни зъба. Упорита, трудолюбива — наистина момиче с характер...

Идваше с нас на дежурства, дори се научи да стреля с пистолет. Не ѝ даваха — нямахме достатъчно оръжие, но всички знаеха, че в случай на нужда на нея можеше да се разчита...

Точно преди празника тя спомогна да се увеличи малката ни колония с още един човек. Може би цял месец молеше и искаше от възрастните да ѝ разрешат да потърси приятелката си Мелина. Обаче, момичето живееше доста далеч, трябваше да се пресече целия град, а опасностите бяха прекалено много...

Накрая класният и чичо Васил се съгласиха да тръгнат с нея, аз и Димчо също се присъединихме...

Експедицията ни трая две денонощия...

Движихме се из мъртвия град като воини на чужда територия. Дватама възрастни бяха с автомати, ние стискахме пистолетите открито. Дори Анка получи временно оръжие — петима въоръжени бяха опасна група, отказваха всеки, решил се на лесна плячка...

Цял ден пресичахме уж неголямото селище. Прикривахме се зад оцелели дървета, придвижвахме се на групи, охраняващи се една друга...

Близко до центъра видяхме хора. Като че бяха мъж и жена — толкова еднакви изглеждаха в парцалите, които бяха навлекли. Но и те ни видяха и побягнаха — въпреки виковете ни, че не сме бандити...

Малко след това група от седем-осем души излезе от един вход и се насочи към нас с явни намерения. Класният пушна ветрило от куршуми високо над главите им и това ги отрезви...

Спряха се, един се откъсна от тях. Дойде на двадесетина метра, размахвайки празните си ръце:

— Ама защо стреляте, бе хора... Ние сме свои...

— И какво означава „свои“? — попита иронично класният, държейки автомата право към гърдите му.

— Ние сме свои, съграждани сме... Ей, аз ви познавам... Това е Васил, колеги бяхме, бе Васо...

Чичо Васил кимна:

— Познавах те... Преди... Сега — не зная...

— Аз съм, бе, аз съм...

— Какво искате? — прекъсна го класният.

— Виждам — имате оръжие, добре сте облечени. Защо не дойдете при нас? Ще си поделим каквото имаме, ще живеем заедно...

И, докато говореше, очите му се плъзгаха по младата фигурка на Анка, което не остана незабелязано за никого от нас...

— Вървете си — каза чичо Васил — Вървете си, че ме сърби пръста...

Оня изпсува мръсно, завъртя се и бавно тръгна назад. Ние изчакахме да стигне до групата си и бързо пресякохме булеварда. Зад ъгъла класният посочи един вход и се вмъкнахме вътре. Вход като вход — само дето беше с изход. Оттам пресякохме малка градинка, озовахме се в някакъв двор и излязохме на друга улица...

Продължихме бавно и внимателно...

Повече сблъсъци в банди нямахме, но забелязахме две групи, които при вида на оръжията ни, се скриха в развалините.

Да, в този район градът представляваше куп развалини. Изглежда бяха вилнели и грабители, и подпалвачи.

Привечер чак стигнахме до блока, където, според Анка, живееше приятелката ѝ Мелина...

Блокът беше на място, но входът зееше с избушена врата, по етажите не се чуваше звук, от някои апартаменти се носеше лош мирис

— признак на разлагащи се трупове...

Мелина я нямаше, обаче на вратата имаше бележка. „При баба съм“...

Анка се зарадва. Оказа се, че бабата на Мелина живее наблизо, в къща-близък. Открихме я бързичко — вече се стъмваше...

Но къщата беше мрачна, не светеше дори един прозорец — а бяха без пердета, виждаше се отвън.

Така и щяхме да тръгнем обратно без резултат, но Анка се сети. Имало полумаже, нещо като сутерен. Не се виждаше добре — едно, че вече беше мрак, второ, че снегът беше затрупал прозорците му...

Внимателно приближихме, изкачихме се в къщата... Пустош... Анка отиде до един гардероб в коридора и каза:

— Това го нямаше преди...

Изблъскахме го, зад него се показа врата...

Бяхме предпазливи. Анка заговори високо, гласът ѝ ехтеше из празната къща:

— Мелина, Мелина... Аз съм... Анка... Мелина...

И вратата се отвори. На прага се показа Тя...

Ей, не съм суеверен, не съм и мистик някакъв...

Но я видях — момичето, което сънувах незнайно защо...

Появяваше се в сънищата ми, разговаряше с мен, водеше ме за ръка нанякъде... И после изчезваше — с отварянето на очите...

Ето я — на прага...

Невисока, стройна, с черна дълга коса, твърда брадичка, светещи очи...

Тя...

Да ви кажа, после осъзнах, че съм гледал не с очите си. Мелина беше със сплъстена коса, с черни петна по лицето, в опърпана горна дреха, закопчана и дори завързана с колан...

Двете с баба ѝ живееха в мазето — половината зима бяха изкарвали там. Палели само от време на време малка печка, тип кюмбе. Не смеели да излязат, прехранвали се с всичко, каквото имало в мазето. Бяха здравата отслабнали — с туршии, компоти и лютеници, без хляб и почти без месо, трудно се живее нормално...

Останахме за нощта там. Бабата мърмореше нещо страховито, с мъка се съгласи да тръгне с нас. Мисля, че ѝ въздейства най-вече класният — белобрад, солиден, със спокоен и сигурен глас...

На сутринта тръгнахме — по друг път. Заобиколихме малко, минахме през големия градски парк. Не, че беше добро прикритие — и там доста дървета бяха изсечени, а храстите стърчаха като скелети на странни животни. Но изглежда беше изоставен като възможно място за плячкосване, та минахме бързо и леко през него...

Бабата ни забавяше, обаче нямаше как — трябваше да я вземем. Човек...

Така се сдобихме с още една баба...

Настанихме ги в апартамента при Марга и баба Дешка. Трифон — с видимо неудоволствие, се пресели на петия етаж...

Така на Нова година аз танцувах с Анка, а очите ми бяха все в Мелина. Забеляза го и партньорката ми. По едно време ме хвана за ръката, отведе ме до Мелина, която седеше с баба си на дивана и каза:

— Уморих се... Мелина, замести ме за малко...

Кое то „за малко“ отиде до към два-три часа. Поне според часовника в хола, по който точно в полунощ вдигнахме тост — кой с вино, кой със сок, кой с компот...

И започна новата година...

14.

После се заточиха дълги зимни дни и нощи. Събирахме се в големия апартамент на третия етаж, дежуряхме на пост, цепехме и носехме дърва, ходехме за вода, готвехме, перяхме...

И много четяхме...

А още повече си говорехме...

Така стигнахме до една идея — какво е станало със света...

Първа се сети за възможността Анка. Тя си падаше по точните науки, макар и внучка на лекар. Обичаше да чете и направи рейд по апартаментите, за да намери хубави — според нея — книги. Заедно с нея над четивата висеше и сестричката ми. Освен, разбира се, когато бяха ангажирани в общите работи...

Та един ден Анка каза:

— Мисля, че знам какво е станало с планетата...

Вдигнахме глави към нея. В хола беше тихо — само младежта бяхме се събрали. Подготвихме се за поредния учебен ден. След малко трябваше да дойде класният и да говорим за самотата на човека. Темата беше обща, подготовката — по избрано от теб произведение. Аз лично взех една малка детска книжка, чешка, от едно време. „Павел сам на света“. Разказваше се за момченце, внезапно останало само. И имащо всичко, което пожелае... Но — само... Можещо да си хапне каквито иска сладкиши — но само... Можещо да се вози на трамвай, че и да го управлява... Но само...

Просто открих в детската книжка заложена огромната идея — и всичко да имаш, няма ли хора... Пак си беден...

Та нея се канех да развивам. Особено, когато видях как иронично ме гледаха Мелина и Анка. Те просто не разбраха огромния заряд на малката книжка и смятаха, че кръшкам. А сами бяха избрали „Портретът на Дориан Грей“ — за самотата на човека в обществото...

Та тъкмо се бяхме укротили и Анка обяви откритието си.

— И какво? — попита Димчо — Извънземни?

— Нещо толкова — каза Анка — Помните ли онзи ден?

То пък оставаше да не помним...

— Аз слушах радиото... И съм запомнила новините...

— Добре, де — рекох аз и оставих настрана малката книжка —
И аз слушах новини... Почти слушах... Но по телевизията...

— А помниш ли какво съобщавах?

Замислих се, но Пешо ме превари.

— Аз бях в парка и слушах радиото през джиесема. Точно тогава спря изведнъж, та помислих, че е паднала батерията... А казаха...
Значи — за някакъв заем се говореше, караха се...

— Друго? — попита Анка.

— И за комета, дето минавала... Ти — за кометата ли?

Анка дори се изправи:

— Именно!

— Чакай... Какво кометата? Някакви лъчи ли... Или друго —
почнахме да вдигаме врява.

Всичкис е заинтересуваха. Дори най-малките оставиха книжките
и взеха да се обаждат, макар че надали разбираха за какво спорим...

Вдигнах ръка:

— Хайде да се изслушваме, а... Кажи сега...

Анка бавно и тържествено рече:

— Казаха, че кометата минавала край Земята и част от опашката
й ще засегне планетата...

— Но добавиха, че е безопасно... — досетих се аз...

— Именно! Безопасно... Но никой нищо не каза... Или нямаше
време да каже... За някакво влияние от тая опашка... А е възможно...
Твърде е възможно, не съм чак толкова специалистка, опашката да е
предизвикала мощен енергиен импулс и да е поразила Земята точно в
зоната на интернет вълните. От там — всичко останало. Блокиране на
свързаните компютри, на работещите под електронен контрол
машини...

Погледна ни и рече виновато:

— Не съм много наясно, но си мисля, че така е станало всичко.
Просто началото е в опашката на кометата, а последствията ги
видяхме...

Ние заспорихме, почнахме да се прекъсваме, някой дори тръгна
да търси физики по апартаментите...

— Така е — каза силен и спокоен глас...

Класният стоеше на вратата и ни слушаше. Кой знае откога...

— Когато дойде Георгиев, приказвахме си на тая тема. Той е убеден — изстрелян е мощен енергиен импулс. Дали кометата, дали някой извънземен... И не е за смях — твърде е възможно да сме били нападнати от Космоса... Но това вече си остава за фантастиката — минаха почти пет месеца, а няма ни летящи чинии, ни движещи се трикраки машини на смъртта...

Замълчахме поразени...

Интернетът?

И чак тогава почнахме да си даваме сметка колко бяхме зависими от тая невидима мрежа. Банки, бюрокрация, транспорт, ежедневието...

Един мощен удар и...

— Но нали мина толкова време, не трябва ли да се възстанови мрежата? — попита Пешо...

— И ние мислехме, че ще се появи, обаче... Георгиев смята, че е твърде възможно един ден неочаквано всичко да си дойде на мястото. Проблемът е другаде...

— Че няма да има за кого? — сетих се аз...

— Точно така... Проблемът е, че човечеството някак си много бързо рухна. И, след удара от болестите... За да се стигне до интернета, на земята са се трудили върху разума и идеите милиони хора — хиляди векове... От полумаймуната с огъня до вчерашния програмист, милиони хора са работили с мозъка си... И още милиарди са живели и създавали средата за този труд... Колко години ще ни трябва, за да се върнем на същото място? Колко мислещи глави? Как ще бъдат обучени на едно ниво, за да могат после да стигнат по-горното? Как ще се съчетаят развитието на техниката и развитието на духа?

Замълча, огледа ни и каза:

— Сега разбирате ли защо се налага да учим? Дори в тия условия? И ясно ли ви е колко ценен ни е всеки човек — особено младите? А може и да помислите какво трябва да научим от катастрофата? За себе си, за следващите поколения...

— Но интернетът може да се възстанови... — каза Димчо...

— Може... При това във всеки момент може... И? Къде са компютрите? Къде са хората, можещи да ги използват? Къде са програмистите?

Настъпи тишина...

Само в нашия град бяха оцелели може би една трета от жителите... Ако е така навред... А имаше и региони в много по-тежко положение...

Отде хора? При това не какви да е — а образовани...

Да, имаше оцелели доста техници, шофьори, фризьорки, комбайнери, животновъди... Все благородни и полезни професии...

Но без хората на духа, без създаващите културата и цивилизацията...

Все едно, бяхме стадо, намерило прекрасна долина, пасящо си безгрижно в нея... Оцеляващо и размножаващо се...

15.

Не мога да кажа, че започнахме да учим по-добре... Нито, че направихме нещо изключително, пробив в науката... Но старанието ни личеше. А и разбирахме защо учим...

Освен това, усетихме ценността на всеки от нас. Та кой знае дали тази Анка няма да е бъдещата велика откривателка на нови вълни в пространството... Или малките деца на Ангел дърводелеца — Красьо и Ленчето, няма да са бъдещите Аийнщайновци...

Точно тогава, в края на февруари, се случи нещо ужасно...

Цяла зима Трифон си беше траял. Тих, умълчан, само от време на време се озъбваше на Марга...

Една нощ...

Но подред...

Ние с Павлинка бяхме в малката спалня на апартамента ни, семейството на чичо Свилен заемаше голямата. Но обикновено спяхме в хола — имаше печка, можеше да се топлим. На високо бяхме, та чухме ставащото едва, когато загърмяха пушки...

Чичо Свилен пръв изхвърча — наметнал кожух, по анцуг. Спяхме почти облечени — зимата беше студена, а нямахме много дърва за разхищаване. Аз и Димчо изтичахме подире му, той ни блъсна обратно в апартамента и хлопна вратата...

Разбира се, веднага излязохме и се спуснахме по стълбите. Нещо като бръмбар избуча близо до нас и се удари в стената. Разбрахме веднага — куршум...

Долу вече се стреляше здравата. Ехтяха пушки, отсечено пукаше пистолет, по едно време като че се съдра огромна завеса — някой даде автоматичен откос...

На третия етаж ни спряха. Там се бяха събрали петима от нашите. Всички с оръжие в ръка. Отдолу се чуваше пукотевицата и беше ясно, че някой се опитва да влезе във входа. Или дори е влязъл — изстрелите ехтяха твърде силно, за да са отвън. А и ехото в коридора объркваше...

— Кой е долу? — изшептя класният...

— Денчо, Марга и Петко са тая нощ — отговори му докторът, скрил се зад колоната.

— Докторе... — Класният дори изсъска — Докторе, веднага се махай! Бързо! Върви в лечебницата! Не можем да рискуваме, нямаме друг лекар...

Докторът поиска да възрази, после се огледа и тихо се запромъква по стълбите нагоре, прилепвайки се до стената...

— Такаааа... — Каза класният — Момчета, вземете пистолети от оръжейната и заемете позиции тук. Не мърдайте! Не тръгвайте никъде, да не се объркаме и избием в тая тъмница...

После се обърна към мъжете:

— Ангеле, време е за асансьора...

След което посегна към отдавна затворената врата и... я отвори...

Просто я отвори. Подпря я с рамо и видяхме, че вътре виси въжена стълба. Идваше някъде отгоре и продължаваше надолу...

Чичо Ангел праметна през рамо автомата, ловко сложи крак на стъпалото и с едно завъртане, безшумно, се озова в шахтата. Слезе надолу, а в това време Димчовият баща се вмъкна вътре. Последен беше чичо Косьо...

Шахтата ги погълна, а класният каза:

— Аз и Васил стреляме, другите се отдръпнете още назад...

Наведе се и през перилата пусна дълъг откос надолу. И чичо Васил стреля, после пак класният...

Стана ми ясно — отвличаха вниманието от слизащите през шахтата...

Хитро беше. Кооперацията имаше една важна артерия — стълбището. Втората — асансьорът стоеше запушена още от катастрофата.

И, докато ние това и онова, класният с още някого е намерил въжена стълба, обезопасил вратите, подсигурил възможност за внезапен излаз в тила на евентуалния враг...

Който ни очакваше по стълбите, но не и зад гърба си...

И отдолу затрещяха автоматите...

Стреляше се непрекъснато. Имах усещането, че това трая много време. После Павлинка ми каза, че се загърмяло изведнъж и за секунди

всичко утихнало...

Класният и чичо Васил се смъкнаха надолу — все покрай стената, внимателно вглеждайки се през тъмнината надолу...

Там се появи светлина, после видяхме, че два фенера се разнасят. Чухме и гласът на чичо Ангел:

— Слизайте! И докторът, докторът да дойде... Веднага!

Класният махна на Димчо да доведе доктор Минчев, а на нас посочи да стоим на място. Но нищо не беше в състояние да ни задържи. Спуснахме се след него надолу...

На стълбището лежах трима мъже — не бяха от нашия дом. Личеше си, че са мъртви. Четвърти беше се проснал на прага пред апартамента със стражата, пети държеше ръката си с другата, а между пръстите му капеше кръв...

Завъртя ми се свят, но се подпрях на перилата и удържах. Видях, че и Росен е пребледнял...

Не влязохме в апартамента. Отгоре дотича докторът, като вятър нахлу вътре — въпреки годините си. После от там изнесоха леля Марга. На ръце я беше взел Петко, а тя висеше. Виждаше се къде я ударил куршумът — нейде под рамото. А сетне...

Сетне изнесоха бай Денчо. Отпуснат, с увиснали ръце... И чичо Свилен... Когато двамата държах... Мъртъв... Димчо само изхълца. Подпрях го, поведох го нагоре, след тялото на баща му...

На другия ден ги погребвахме. Трима... Оказа се, че баба Тодора — бабата на Мелина, е получила удар. Което, както ни обясни докторът, е можело да се очаква. Четири месеца страх и напрежение в онова мазе, сега нападението... И бабата си отиде...

Изкопахме трите гроба до оградата на парка, под един бор. На стълбището и в двата края на улицата стояха възрастни с оръжие в ръце. Ние се събрахме, класният каза някоя дума, хвърлихме бучки пръст, прибрахме се...

Анка отведе клюмналата Мелина в апартамента, където беше настанен докторът... Аз разбирах, че сега съм излишен и отидох в първия апартамент, при охраната...

Убитите грабители заровихме пак там, в парка. Но далеч от нашите. И в една яма...

Пленникът беше затворен в една от стаичките на стълбището. Българин. Както и тримата убити...

За повече сигурност го омотаха със стар синджир...

На пост бяха останали чичо Косьо и чичо Васил. Пешо също стоеше с баща си, на колана му беше сложен кожен кобур с пистолет...

Гергана — дъщерята на чичо Петко, ни разказа какво се е случило. Тя се разбираше с баща си и майка си, говореше нормално, та служеше като преводач между тях и нас...

Оказа се, че в дъното на всичко е Трифон...

Кога и как е успял да намери бандата, как се е уговорил с тях — остана неизвестно. Но...

Дошъл при охраната, седнал да си приказва с тях... По едно време извадил пистолет и се опитал да стреля в чичо Денчо. Обаче, Марга — която в тоя момент вечеряла, замахнала с консервата и го цапнала право в лицето. Той се извърнал и я улучил в рамото. Чичо Петко стоварил върху мръсника тежкия си юмрук...

В това време отвън се загърмяло. Трифон бил успял някак си да отключи входната врата, че и да измести тежкия шкаф, който я барикадираше нощем...

Започнала стрелбата. Чичо Денчо бил убит почти веднага — от оня, дето паднал на прага. Него чичо Петко застрелял...

А после отгоре се спуснали нашите. Чичо Свилен бил улучен в сами края на престрелката...

Марга се тресеше от треска на четвъртия етаж, трима лежах в парка...

Животът показваше жестокостта си...

А ние разбрахме, че всичко тепърва започва. Сега бандитите знаеха къде сме, колко сме, как сме въоръжени... И имаха водач, който знаеше прекалено много за нас...

Трифон...

Каин, убил брат си...

16.

Животът ни се усложни не само заради тримата мъртви и ранената Марга. Оказа се, че бандитите са дошли готови за грабеж. И в съседния двор бяха оставили три платформи с конете. Платформите бяха от типа, използван навремето за прекарване на хляб — каза чичо Васил. Единият кон приритваше, улучен от случаен куршум и някой милостиво го застреля. Другите два решихме да приберем...

За ден разбихме задната стена на един гараж, иззидахме допълнителна откъм вратата му, та стана затворено помещение, удобно за отопление. Конюшна и половина. Платформите прибрахме в два други гаража — едната готова за използване, другите вдигнахме настрана, да не заемат място...

Веднага се появи проблемът с изхранването на добичетата. Но чичо Косьо беше сменил бая работи в града и се сети за силозите при голямото обръцало. Върху едната платформа се метнаха той, чичо Петко, Росен и се завърнаха след три-четири часа с двадесетина чували, в които имаше зърно. И дори бяха успели да вземат от някакъв сеновал в края на града пет бали. Имало още десетина, другото било изгнило...

Така вече имахме превоз и можехме бързо да се придвижваме...

Макар че нямаше нужда от това — целта ни беше да стигнем до пролетта...

Вечерта баба Дешка взе да вади от тенджерата пържоли... Истински, уханни, апетитни... Малко жилави, но за нас, които не бяхме хапвали прясно месо от катастрофата насам, това си беше чудна манджа...

Усети се леля Мира, жената на чичо Ангел:

— Това — попита тя, докато режеше пържолите на ситно, за да е по-леко на Красьо и Ленчето — това отде се взе...

После спря и попита:

— Ама мигар...

— Яж, яж — рече чичо Ангел — яж и не приказвай...

Момичетата категорично отказаха мръвките, ама ние... Ами излапахме ги... Да ви кажа — с тия консерви, супи, понякога вафли или сухо месо... Бая бях отслабнал, не по-добре изглеждаха останалите...

А това, че сме изяли мръвките от застреляния кон...

Връщаме се назад, нали? И вече разбирахме защо корейците обичат кучешко...

Марга беше в безсъзнание четири дни. На петия доктор Минчев най-после излезе от апартамента — болница и каза гордо:

— Ще живее! Мина треската, осветява се булката...

Жените ѝ правеха супички. Вземаха едно пакетче с готова химическа супа, добавяха ситно нарязани картофи, сушени зеленчуци (намерихме ги в един магазин за подправки до пазара), добавяха и мазнина — бекон или зехтин, който впрочем пазехме за важни случаи...

Един ден ѝ направиха истинска кокоша супа. Чичо Васил застрелял подивяла кокошка в парка. Как е оцеляла досега — умът ми не го побира, но стана вкусна супа, с плуващи отгоре ѝ жълти петна от мазно. Имаше за Марга, раздадоха и на малките, стигна и за нас — макар че момчетата гордо отказвахме, излапахме я с удоволствие...

Това стана седмица след битката. В същия ден се увеличихме с още шестима, единият бебе...

Намерил ги класният. Бяха отишли трима с платформа за още сено и зърно, когато от една къща изхвърчала жена и едва не се метнала под копитата на конете. Паднала, вдигнали я и тя се разплакала...

Била бивша ученичка на класния. Криели се вече няколко месеца в стар панелен блок. Едва избутали зимата. Добре, че били синовете ѝ, които даже не слушали майка си, а постоянно бродели из града, намирали какво ли не, та оцелели...

Кремена се казваше жената, синовете ѝ Дамян и Румен били в девети и седми клас. Дълги едни, слаби, с бягащи очи, станали истински зверчета за това време. С тях беше сестра ѝ Красимира, която носеше двугодишния Цецко, както и дядо Тенчо от съседния им апартамент — мълчалив, жилав, на вид доста немощен старец. Впрочем, след два-три дни дядото стана пръв помощник на Петко — с

умели ръце, разбиращ от какво ли не, приемащ всякакви молби, непретенциозен и тих...

Настанихме и тях, а нашата компания се увеличи с още двама...

И, гледайки как Дамян и Румен не спират на едно място, а излизат от заранта, обикалят града, намират какво ли не, и ние започнахме дълги експедиции...

Отначало класният ни се караше, после се спогодихме — никога не излизахме сами, водехме с нас въоръжен мъж, някои от големите носехме и пистолети...

Още повече, че след нападението оръжието и боеприпасите се увеличиха. Освен останените от бандитите в паниката два автомата и пушка, на едната платформа намерихме сандъче с патрони за тях, както и осем гранати. Изглежда не бяха ги ползвали от страх да не повредят бъдещата плячка. А на нас ни свършиха работа...

Особено, когато един ден аз, Димчо и Румен попаднахме на група цигани. Чичо Васил стреля над главите им, но ония — прегладнели ли, пияни ли, прекалено самоуверени ли, се спуснаха към нас. И тогава Димчо метна гранатата си...

Мисля, че този път биха рекорда на първите нападатели, дето чичо Денчо разгони с един откос...

Димчо полека-лека се оправяше. Майка му беше станала тъжна, затвори се в себе си, само с баба Дешка си приказваха... Понякога плачеше на рамото ѝ, но ние бързахме да напуснем кухнята, където двете бяха заети. Бабата знаеше как да утешава — след катастрофата беше изгубила дъщеря, зет и внук...

А ние там бяхме излишни...

Но Димчо постепенно влизаше във форма. Трябваше да крепи майка си, а и Анка беше все с него. Разбирахме какво става — не бяхме вече малки...

Пет месеца и половина за нас станаха като десет години поне. Видяхме смърт, познахме глад и мизерия, разбрахме, че човек сам може да живее — но ако наоколо има други хора. И тая самота е условна...

Реално станахме група — момчета и момичета между десет години (Ленчето на чичо Ангел) и двадесет (Гергана на чичо Петко). Денем някои помагаха у дома — да, чувствахме входа като общ дом!), други търсеха нужни неща из града, а вечер се събирахме и учехме при

класния... Леля Дина, както ви казах, беше много разстроена от смъртта на мъжа си, но една вечер дойде и продължи работата с нас — като че нищо не е станало...

Ходехме и за вода, за дърва — като се опитвахме да събираме само счупени клони и да сечем само повредени дръвчета. Все пак, това бедствие трябваше да свърши... И щяхме да имаме нужда от парк...

Обсегът на експедициите ни се разширяваше — вече излизаха две групи, при това с платформи...

Така попаднахме на селището на гара Север...

17.

За него научихме от пленения бандит. Разпитаха го класният и чичо Васил, а после разказаха на всички за разговора...

Бандата не попаднала случайно на Трифон. Той в последните дни беше станал много активен — ходеше за вода, веднъж отиде дори до разбития квартален магазин. Да видел дали, все пак, не е останало нещо...

Само че това станало след като в парка срещнал един от бандата. Какво са говорили, как са се разбрали — не зная. Но на другия ден Трифон уж бил в магазина, а всъщност се срещнал с главатаря на бандитите. Тоя, дето го бяха проснали на прага на апартамента. И поради чиято смърт нападателите бяха забравили и уговорения план, и конете, и факта, че са ни изненадали...

Та Трифон се споразумял с тях — негови остават кооперацията и жените в нея, а хранителните продукти ще разделят...

— Глупак! — казал пленникът презрително — Да повярва на шефа... Ние щяхме да го застреляме веднага и сами да се настаним в дома ви...

Омръзнало им да мръзнат в бившия градски хотел. Подлъгали се да отидат там есента, а после чак осъзнали каква бея са си навлекли. Нямало отопление — палели огън в банята, че да не запалят сградата. Спели, увити с маса одеала, вода трябвало да мъкнат от близката река, продуктите в ресторанта не били така много, както си мислели, а и бързо изпосъсипали това, което не изяли...

Да, наловили жени и ги държали в хотела — за удоволствие и за слугини. Обаче, някои избягали, а една едва не извадила окото на главатаря с трапезен нож. Застреляли я, разбира се...

Много неща разказал пленникът — и между другото споменал, че в халето на гара Север живеели някакви хора. Не били малко, имали и оръжие. Та тях бандата само набелязала и решила да ги удари изненадващо някой ден...

Ние също се заинтересувахме. Това беше първата организирана група — освен двете банди в града, за която узнавахме. Беше добър знак. Хората се обединяваха, за да живеят заедно...

Нямахме информация вече отникъде. Акумулаторите се изтощиха, нямаше начин в тия условия да ги заредим. Радиостанцията млъкна и спряха ежедневните ми разговори с Джон от Кълъмбъс, с Пиер от Лион, с Лайонел от Саутхямптън, с Миша от Ярославъл, с Хасан Болах от Яунде... И с всички, които бяха се отзовали на моя глас: „Ало, тук е Парка...“

Дори близкият Пешо от морския град изчезна някъде в ефира — а почти бяхме уточнили къде да се видим... Някой ден...

Пленникът...

Просто една вечер чичо Васил и класният го изведоха някъде и изчезна. Остана само купчина пръст, обозначаваща пътя му надолу...

Страшно?

Нито тогава, нито сега не смятам така...

Всички имахме възможност за избор при катастрофата. Тоя беше избрал пътя си. И се оказа, че е сгрешил...

Оцеляването винаги е и за чужда сметка. В случая тези хора бяха живели за сметка на ограбените и убитите, после ние им я поискахме и четирима от тях я платиха. Двама плюс мръсникът Трифон все още се криеха нейде, но и чакането им се пишеше...

Ние също направихме избора си. Не всеки за себе си, а всички за всички. Преодоляхме страха, преодоляхме желанието да се оцелее някак си, решихме, че не трябва „някак си“, а по човешки...

Цивилизовано...

Та това е цивилизацията — структура от човешки отношения. Сред които културата, хуманизмът, разбирането за общността и мястото на човек в нея, изборът за какво и как да плащаш...

Искахме да се срещнем с хората, които също са успели да преодолеят инстинкта за самосъхранение в името на колектива, на групата, на обществото... При това доста успешно...

Тръгнахме към гара Север с една платформа, върху която седяхме петима, плюс два сандъка и един чувал. В чувала имаше няколко хляба — изпекоха ги жените от намереното в силозите качествено зърно. В сандъците — малко дрехи, някои книги, дори две

бутилки вино. От оня склад, на бай Кири, който открих още есента и пазех като последен резерв до Нова година...

Край платформата бързо се движеха още четирима. Бяхме тръгнали на солидна и важна експедиция...

Гара Север беше малка спирка, която навремето е била действаща. Там са слизали живеещите в крайните квартали на града, както и някои хора от близкото село. Това — докато преди 25 години е минавал от там влакът от столицата. После го спрели — икономии, а спирката замряла. Имаше, все още, голямо хале, в което държаха вагони за ремонт, както и два-три стари влака. От ония, с чайниците, както викаше баща ми на парните локомотиви...

След катастрофата надал някой е минавал от там. Дори циганите отдавна не ходеха — имаше някаква охрана, а желязото вътре беше доста трудно за достигане. Та затова предпочитаха да обират разрушаващите се местни заводи и фабрики. А такива имаше бол — демокрацията, както наричаха оня хаос, доста неща остави на разрушителите...

И ето — намерили се хора, които успешно използвали уж пустия район...

18.

Платформата се носеше напред леко, почти неусетно върху меките си гуми.

Седяхме отгоре й — нащрек, с ясно показано оръжие, насочено във всички посоки. Аз управлявах коня, Димчо и Росен гледаха назад и встрани, Мелиса и Анка стискаха по един пистолет и оглеждаха горните етажи.

Край нас полуподтичваха чичо Васил, чичо Петко, чичо Косьо и класният... Те също държаха автоматите си нащрек...

Пресякохме парка, минахме по земляния път край лозята. Настъпваше пролетта, земята беше кална, но колелетата не потъваха, въздухът вече просветляваше...

По оцелелите дървета се показваха първите пъпки, на много места край пътя, че и посред него, видяхме кокичета, а близо до лозята момичетата се развикаха — имало минзухари. Кланият пресече всички молби за спиране с обещанието на връщане да спрем и си накъсаме малко...

Лозята бяха почернели, никой не беше заравял стволовете за зимата, на места даже се виждаха изсъхнали чепки грозде... Видяхме как на прозореца на една от къщичките се мярна човешка фигура. Нямахме време да спираме, затова само помахаме с ръка, посочихме напред и продължихме...

На връщане... Може би...

Скоро зърнахме сивия бетонен връх на халето. Приличаше на огромен слон, навел глава надолу... Тишина... Никакво движение... Никакви хора...

Класният и Росен метнаха автоматите на гръб и тръгнаха бавно напред...

Ни звук...

После от земята се надигна здрава фигура — а може би така изглеждаше заради големия кожух, в който се криеше:

— Стой! Или...

— Спокойно... — викна класният — Спокойно... Идвам сам, без оръжие...

— Другият да не мърда... Да го вижда другарят ми — държи го на мушка...

Росен вдигна ръце и застина на място. Класният свали автоматата си, положи го внимателно в краката му, строго ни погледна — а ние бяхме слезли от платформата и се мъчехме петима да се съберем зад едно дърво...

После тръгна напред. И скоро просто изчезна. По-късно разбрахме, че там има цяла система от окопи. Използвали бивш напоителен канал, покрили го отгоре с дъски и клони и станали истински военни траншеи...

Умни и предпазливи хора!

Чакахме така около половин час. Не беше топло, но повече от едни потропвания с крака, за да се стоплим, не си позволихме...

След това класният се появи от нищото и се запъти към нас. Дойде, погледна ни и каза:

— Ще отидем да се срещнем с хората. Имаме познати там, очакват ни. Карайте подир водача, оръжието сложете на платформата... Наплашени са. Очакват нападение...

Така и стана...

Пред голямото хале ни спряха. Непознатият водач ни огледа и с доверие ни каза:

— Е, заповядайте вътре...

Поведох коня за юздата, останалите ме последваха. Минахме по тясно мостче над пресъхналия канал — сега окоп, пресякохме малка поляна, открита от всички страни, после по една пътека между две лозя. И влязохме през висока порта — май единствения вход на телената ограда. Която беше солидна — два метра, а пред нея нагънатата бодлива тел...

— Подсигурихме се — каза водачът, забелязал интереса ни — Най-напред трябва човек да мине телта, после да реже оградата... Почти невъзможно е... Особено като се има предвид, че наоколо обикалят кучетата ни...

За пръв път от есента насам видяхме стражеви кучета. Поне три бяха и внимателно ни следяха, докато водачът ни водеше през портата...

Тогава от малката будка до входа изхвърча... Стефко! Рошав, без шапка, с разкопчано дебело яке...

Почна да ни прегръща, объркано ни говореше нещо, ние един през друг го разпитвахме...

Накрая нещата са поуспокоиха...

Дойде втората изненада. В халето, където ни въведоха през ниска врата, изрязана в големия вход, ни посрещна... Янина!

Виж го ти, кльощавото хлапе... След катастрофата всички бяхме бая отслабнали, на някои скулите избиваха, а тя напълняла... Живот си живее тук...

Анка и Мелина се развикаха:

— Янинке... Ама ти ли си? Намерихте ли се? Как си? Ууууу, че си напълняла... — след което внезапно млъкнаха и се спогледаха...

Какво?...

Стига, бе...

Ние с Димчо се завъртяхме към Стефко... А той някак си се смути и рече:

— Разбирате ли... Дълга зима, студено, няма светлина...

Разбрахме...

— И сега — какво? — попита Мелина.

А Стефан я погледна, после отклони поглед към своята Янина и каза:

— Какво ли? Ще живеем...

19.

Бяха си устроили чудесно селище в халето. Използвали спални вагони. Оказа се, че в старите парното се палело и поддържало от малко помещенияще, до сами купето на шафнера. И се затопляло с въглища. А въглища на гара Север имаше много — купът се издигаше почти колкото халето...

Забутали бяха шест вагона един до друг, на два коловоза. Помежду си се свързваха с ръкави от як, просмолен брезент, отгоре празното пространство беше покрито с цели стени от старите товарни вагони, такива използвали и за закриване на пространството под вагоните. Четворно укрепена крепост — окопите навън, оградата, бетона на халето, стените около вагоните. Имаха и вода — използваша стар кладенец, към който е била свързана механична помпа.

Във вагоните беше топличко...

Няколко човека се бяха събрали в едно купе — класният, чичо Васил, Росен и още четирима от домакините. Обсъждаха ставащото, мислеха за бъдещето...

Ние се събрахме в купето на Янина и Стефко...

Минахме на спомени, сетихме се за изчезналите ни съученици, споменахме мъртвите...

Гледах Стефко и Янина, завиждах им, понякога хвърлях бърз поглед към Мелина...

Която, странно защо, от време на време ме поглеждаше. И то винаги местеше очи от двамата насреща си към мен...

Нима?

Хайде де...

Пихме някакъв чай там — в селището имаше и един старец, който се препитавал с продажба на билки. Та като дошъл, донесъл маса изсушени и още свежи треви. Наистина — хубав чай беше. Без захар. Отдавна били я свършили. Е, ако знаехме... При нас имаше десетина килограма — складът на бай Кири беше добре зареден...

В халето живееха близо сто човека. Имаше и възрастни, и млади хора, и деца. То си беше и удобно там — хубави малки спални купета, в два вагона бяха махнали част от преградите, та имаха големи салони. И те си организирали нещо като училище — сред тях също намерили учители.

Само с книгите бяха зле — далеч от града, нямаха възможности да намират учебници, тетрадки, просто книги за четене. Затова се зарадваха на нашия подарък...

А момичетата ни изненадаха. Като им казали, че могат да тръгнат с нас, те решили да зарадват децата и взели няколко кукли и играчки. В чанти, които носеха през рамо...

Голяма игра падна за малките...

През това време в едното купе разговорите продължаваха. И то немалко време — повече от час...

Накрая се споразумяхме да се срещнем у нас. След ден. Хората от халето нямаха платформи, но пък също държаха коне. Направо казано — цял обор имаха в единия край на огромното помещение — а там и коне, и крави, и овце, че даже прасета гледаха...

В единия вагон държаха и котка с четири вече големшки котета...

Ако не беше цялата тая походна обстановка, щеше човек да си каже, че е у дома си...

Животът на какво ли не учи...

Пътем зърнахме в единия край на оградата гробището. Повече от двадесет купчини пръст говореха как трудно и мъчително неподготвените, разглезени от доскорошната цивилизация хора са изкарвали тежката зима...

Но пък видяхме и три бременни млади жени. Освен Янина...

Пътят назад ни беше познат. Предпочетохме да се върнем по него, макар обикновено да не повтаряхме маршрута. Разчитахме, че бандата е разбита, че другите грабители пък познаваха тактиката ни и щяха да ни чакат другаде... Ако са ни видели...

И ако посмеят...

Нито хора видяхме, нито някой посмя да ни пресрещне...

При лозята пътят ни пресече мъж с жена и три деца...

Оня, чийто силует зърнахме на прозореца.

Не сме голям град, мнозина се познават. Оказа се роднина на чичо Петко. И също глухоням. Жена му, обаче, беше с нормален слух и говор. И, дори — ако смея да отбележа неджентълменски за една жена — прекалено много говор...

По-късно Росен отбеляза, че явно Господ е лишил Тянко — така се казваше мъжът — от слух, за да не бъде наказван от остро езице на жена му... Леля Серафима, или както ѝ казваха всички — Сима, била шивачка в едно от многобройните цехчета в града. С катастрофата чорбаджията го затворил, а тя се прибрала в къщата при лозята. С тях дошли и брат ѝ, жена му и двете им момичета Иванка и Янка. Седмината — плюс сина на Тянко и Сима, Митето, четвъртокласник вече, мислели, че ще изкарат месец — два в лозята, а после ще дойде някаква помощ...

Обаче...

Мъжете ходели до града, с труд намирали нещо за хапване, изкарали студовете почти на буркани с туршии, лютики, салати, понякога си услаждали със сушено грозде. НеЙде след Нова година разбрали, че храната намалява — дори в тия оскъдни количества. И тогава братът и снахата на леля Сима тръгнали за града... Но не се върнали...

Тянко искал да отиде да ги търси, но леля Сима категорично му забранила да ги оставя сами (представям си как му е обяснявала!)... След което не само стегнали коланите, ами направо гладували...

И така — докато ни видели тая заран...

Класният и останалите се спогледаха, кимнаха си и, без да каже дума, чичо Васил вдигна на ръце осемгодишната Янка, сложи я на платформата, а докато посегне за кака ѝ Иванка, момичето само се покатери...

Още по пътя Мелина и Анка им дадоха по малко хляб. Когато се прибрахме, ние отведохме коня в гаража, изтрихме го, завихме го с одеало, а момичетата отведоха трите деца при доктора. Настаниха семейството при осиротялата баба Дешка, а доктор Минчев им отрязва по филия хляб, нареди баба Дешка да им даде по паничка гореща супа (от истинска кокошка — предния ден Росен беше гръмнал от балкона три подивели птици) и забрани на старицата да им сипва дори лъжичка повече...

— Утре! Защото не са яли нищо свястно от месеци — ще им разбиеш стомасите. А може и по-лошо да стане...

И, излизайки от вратата, пак натърти:

— Утре, како Дешке! Утре... Опасно е...

На другия ден им дадоха и чай с хляб и сирене, дори намазаха на децата филии с масло. Маслото беше малко и затова се даваше само на най-ситните. Пък и ние, колкото и да изпитвахме постоянен глад, се чувствахме големи, мъже направо, та хич не искахме детски глезотии...

А ни се ядеше...

20.

Хората от гара Север идваха при нас два пъти, ние отидохме още веднъж при тях. Втория път — поканиха ни за среща с друга група оцелели...

Оказа се, че там, където не очаквахме, се е организирала сама малка общност. В градската болница. Лекарите завели семействата си там, намерили източник за храна — точно до месокомбината беше сградата, успели да отблъснат няколкото банди грабители (и дали скъпи жертви, между които главният лекар)...

При това общността им беше доста голяма. При нас се събрахме малко над 30 човека, в халето бяха стотина, в болницата над двеста души — и здрави, и болни — бяха достигнали до прочутия обществен договор...

И бяха издържали изпитанието на зимата...

Най-вече — инквизициите на дочовешкото. Егоизма, страха, желанието някой друг да свърши всичко вместо теб...

Нито ние, нито те очаквахме нечия помощ. Наясно бяхме — кой каквото прави...

Затова и дойдоха хората от халето втория път. Да обсъдим къде ще се преместим в началото на пролетта...

Трябваше...

Градът явно загиваше, а трупът му не беше добро място за живот. Сградите вече се рушаха, изпълнени със смрад и трупове, по улиците скитаха опасни хищници — бившите домашни кучета и котки, появиха се цели глутници от големи плъхове...

Инфраструктурата съществуваше само като белези — тук е имало водопроводни тръби, там се виждат остатъци от улица, стълбовете се слягаха настрани...

Нямаше възможност за изхранване — повечето хранителни запаси или бяха употребени, или унищожени...

А хората искаха да живеят...

И се раждаха деца, а малките растяха...

Василена вече не излизаше от апартамента — коремът ѝ тежеше. Росен се грижеше за нея, понякога момичетата го заместваха, доктор Минчев беше нащрек...

И тогава решихме да се преместим...

Него ден пристигнаха петима от халето. Събрахме се в хола на големия апартамент на втория етаж. Казвам „събрахме се“, защото мен и Димчо ни упълномощиха младите да представяме групата на срещата. От възрастните бяха класният, чичо Васил и Марга, която вече се надигаше и дори правеше опити да ходи. Кое то, разбира се, не пречеше на езикът ѝ да не спира...

Основният въпрос не беше — какво да правим?

Бяхме се изяснили още при първата среща. Градът не ставаше за основа на новото общество...

Имаше идея да се преместим на гара Север, да използваме базата там, да издигнем свои нови жилища...

Но, след откриването на обществото в болницата и съгласието им да се обединим, въпросът беше — къде?

На някои хора много им се искаше да са нейде наблизо, до сами града, ако може...

Други смятаха, че трябва да отидем далеч от тук.

Защото, ако съдим по нашия град — хората трябва да са намалели много. Някъде над 70% би могло да са мъртви — от болестите, от тежката зима, от междуособиците...

И бихме могли да намерим наше кътче на удобно, защитено и плодородно място...

Имаше предложение да се насочим на петдесетина километра от града — нейде към местата, където планината опира до морето. С възможност да открием място, което ще е едновременно защитено, близо до морето, с река или езеро, със селище като база, а и до равнината... Нужно ни беше поле — трябваше да се храним, нали...

Гостите дойдоха сутринта, разговорите продължиха до вечерта...

И ние участвахме. Изживяното беше научило хората да преценяват другия не по възрастта, пола или външния вид. А ние — искаме или не, случайно или със старание — бяхме доказали, че на нас може да се разчита...

Точно от нас излезе и предложението да тръгнем към планината. Димчо разказа за селото, където преди година ходил на почивка.

Козарево, малко село, със санаториум на километър от него, планинска река, а в ниското — голяма долина с овощни градини. И пак долу, на равното — друго селце, чисто земеделско. Просто за няколко километра пеша човек минавал от планината в равнината...

А освен това ги водили, та им показвали една юзина. Неголяма, служеща само за местни нужди. При това действаща и в онзи момент...

Класният се надигна и започна да разпитва. Каква мощност била, чия била... Което Димчо, разбира се, не знаеше. Но помнеше още нещо — енергийния парк. Който се намирал между двете села, на един баир над по-малкото — Лозен. Било им много интересно да го разгледат, обаче имало човек за охрана, та се разминали с желаното...

Трите представителни групи решиха да излъчат нещо като разузнавателен дозор, който да обиколи избрания регион. Тъй като бяхме близо до планината — нейде шейсетина километра, а трябваше да се обиколят няколко обекта, разузнавачите потегляха почти веднага. На другия ден подготвихме едната платформа — отгоре ѝ сложихме дървени обръчи, опънахме брезент (това намериха хората от хангара), натоварихме няколко сандъка с храна, дадохме им оръжие...

Заминаха седмина — от нас бяха чичо Васил и Димчо, още трима от болницата (между тях един лекар), двамина от гарата...

И зачакахме. По наши сметки — трябваше да се върнат нейде след три седмици...

А ние заприготвихме багажа...

Сложен проблем, тъй като ни се искаше да вземем доста неща, но нямахме достатъчно превоз. Още по-трудно беше на хората от гарата. Те пък трябваше да откарат и животните със себе си...

В болницата се справиха по-лесно — оказа се, че в техния гараж има седем, цели седем стари камиона. И всички в движение. Отделно бяха съхранили пълна цистерна с бензин — кой знае отде останала на глухия коловоз зад сградата...

И така зачакахме...

21.

На двадесетия ден се върнаха...

Ето разказа на Димчо:

Отначало беше трудно. Докато излезем от града веднъж стреляха по нас, един път стрела се заби в покривалото на платформата, на два пъти се опитаха да преградят пътя ни, но при вида на автоматите, бързо изчезваха...

В западния край е страшно...

Изгорели домове, останки на хора по улиците, бродещи сенки... Надали има повече от двадесетина души оцелели там...

Най-последно излязохме от града...

Наоколо пролет, някои дървета бяха цъфнали, слънце уж блестеше, а беше ни някак си...

Много хора са измрели от тия „космически“ болести... Имаше човешки останки навред — някои направо мумифицирани, други разпокъсани от зверовете, трети се бяха запазили като скелети от филм на ужасите. Цели и бели...

Добре, че беше платницето, та не се налагаше да гледам постоянно навън...

Някои села са абсолютно безлюдни... Дори животните са ги напуснали...

Другаде видяхме хора. Но всички бягаха и се криеха...

Мисля, че и там са обикаляли бандити. И хората са наплашени...

Стигнахме морето, но не намерихме мечтаното място. Земята е бедна, пък и селищата някак си...

Не, не — не е за нас...

Отидохме до Козарево. Почнах да си спомням пътя, намерихме Лозен. Почти празно село. Останали са десетина души. Разговаряхме с тях, обяснихме им, че бихме искали да се заселим тук...

Попитаха колко сме и, като чува, че сме над триста души, зарадваха се. Хората са селяни, смятат, че земята е тяхна. Но май усещат новото време — старата собственост я няма, може да им

донесе само смърт в самота. Затова лозенчани заявиха, че са готови да се откажат от всякакви претенции — стига да има наоколо хора. И лекари — повечето са стари хора, не зная как са оцелели...

Подобен разговор водихме и в Козарево. Там един се запъна — не си давал земята, не признавал общността, какъв комунизъм сме искали да въвеждаме...

Колкото и да му обяснявах, че дори да вземем земята без да го питаме — няма кому да се оплаче... Инат човек...

Оказа се, че имал две нивички по десет декара...

Обещахме му неговите ниви да не пипаме...

Предяви претенции върху енергийния парк, но другите го сръчкаха и се отказа...

А тоя парк е доста голям, има много слънчеви огледала, повече от половината са оцелели през зимата...

Юзината е точно на реката — колелото ѝ върти водата. Силна струя пада отгоре, после се спуска в долината и отива на север. Покрай тая река има овощни градини, а в долния край били зеленчуковите.

И нивите видяхме. Ще се работят на ръка, но ще ни осигурят прехраната...

Санаториумът е просто мечта. Двуетажна сграда, с кухненски блок, със стол — по-скоро ресторант. Има запазени легла, има и съдове. Домакинката е оцеляла, сваятна жена изглежда...

Изобщо — перспективно място...

А вечерта на общото събиране класният каза:

— Трябва да се преместим! Трябва да си осигурим базата — а едновременно с това ще подготвяме бъдещето. Сигурен съм, че не сме само ние. Навред из страната ни, а и по целия свят, хората преодоляват шока и реструктурират живота си според новите условия... Трябва едно — да знаем защо го правим...

Е, ние знаехме...

И затова без много тъга стягахме багажа за напускане на града...

22.

Идеята за влака хрумна на Лазар от гарата. Той беше нещо като водач на тамошните хора — висок, здрав, с бърз поглед и мисъл... На тридесет години, а и старците там го уважаваха. Защото знаеше какво трябва да се направи, а когато не беше сигурен — винаги се допитваше до знаещите...

В халето нямаха избори, не си бяха назначили кмет, но Лазар изпълняваше функциите му. Така, както при нас се слушаше думата на класния...

Та Лазар измисли да тръгнем с влака...

Да, да — с влака...

Да използваме парен локомотив, да се натоварим в десетина вагона. При това всякакви вагони — и спални, и товарни. Хем повече хора ще побере, хем ще вземем и животните, че и багажа...

Въглища имаше, вода също, временно замразени локомотиви — поне три...

Така стигнахме до подбора на вземаните с нас неща...

И тогава тримата ръководители — класният, Лазар и доктор Гергов от болницата, започнаха от едно нещо...

Книгите!

След тях определиха какви лекарства, храни, дрехи, посуда, завивки ще вземат...

Но първо — книгите...

Разбира се, не всички пожелаха да се изселват. В селището на гарата останаха тридесетина души. Към тях се присъединиха и петдесетина от спасилите се в болницата.

Останаха Стефко и Янина...

— Къде да я водя с тоя корем... — резонно казваше той, докато ни помагаше да стягаме багажа...

Остана и Анка. Не бяхме забелязали как си е разменяла погледи с Виктор от техния клас, а после се премести заедно с него край гарата.

Те си вдигнаха първата дървена къщичка и така сложиха началото на новия град...

А ние заминахме...

Влакът пуфтеше и привличаше към себе си хората от околните селца и градове...

Някои се присъединяваха към групата ни...

Впрочем, каква група — бяхме около четиристотин човека. Избрахме Лазар за водач, заместници му станаха класният и доктор Гергов. Все пак, такова множество се нуждаеше от ръководство...

В Козарево ни чакаха...

Първата работа на новия комитет — така го определихме, беше да разпредели хората по жилищата...

Трудно минаха тая пролет и лято на новото място. В санаториума настаниха възрастните, майките с деца, младите семейства...

В двете села изоставените къщи получиха някои от желаещите, други започнаха да вдигат нови, дървени постройки. Място имаше, имаше и помагачи...

С волове и коне започнахме пролетна оран...

Техниците ни налазиха малката юзина и в скоро време от нея потече ток към селата и санаториума...

Изобщо — нещата лека-полека улягаха...

И светът отново заживя...

* * *

Бележките си завършвам почти половин век след събитията...

Много неща се случиха, много хора срещнах и изпратих, много видях и преживях...

Особено напрегнато беше, когато след смъртта на класния ме избраха в комитета, а няколко години по-късно станах кмет на новата общност...

Светът се възражда — поддържахме радиовръзка с над петдесет комуни, подобни на нашата. От тях поне двадесет са тук, по земите на народа ни...

Хората се събират, разбрали, че няма как да се спасяват поединично...

И с надеждата, че заедно ще построим нов свят — по-добър от предишния...

Навън чувам гласа на Мелина. Пак тича подир някое от внучетата ни. Имаме ги вече дванадесет, но чакаме някое от петте ни деца да ни зарадва отново...

На поляната си играят и внучетата на Василена и Росен. Те също отгледаха петима — две момичета и три момчета. А сега дори ни изпревариха с две внучета...

Наскоро идваха на гости Анка и мъжът ѝ Виктор. Тя си е същата — строга, безкомпромисна, той я слуша и това е най-умното, което прави. Мисля, че ги обединяват и трите им момичета, които ги дариха със седем внучета...

Да, така е — мъжете се трудим, жените раждат, светът разцъфтява...

Е, не минава без проблеми...

Стефко станал кмет на новото селище и скоро след това бил убит при ликвидацията на една от най-опасните банди в района — на Блажко Дивия. Янина остана сама, но не задълго. Появил се стар познат — Сашо от класа ѝ. Същият като нея развейпрах, веселяк, човек на мига... Та сега се радват на девет внучета от четирите им деца, както и от сина на Стефко, осиновен от новия татко...

Марга събра група жени, организира ги в Лозен и в момента имаме нещо като селище на амазонките. Намаляват — някои се омъжват, но винаги има нови момичета, готови да се включат в подобно раздвижено и типично женско общество...

Бившият ни град го няма — останало е само името му, взето от новия град. Който издигнаха на базата на халето. Там отиде Димчо — намери сродна душа, построиха си дом, а при последното ми посещение там се похвали с първа внучка...

Изостава — не само след нас с Мелина, но най-вече след съученичката ни Милка. Тя не посмя да остави майка си и баба си, изкарала трудна година в мизерия и глад, но после срещнали друго семейство, обединили се и успели да стигнат в морския град. После се завърнали — след няколко години. И сега със своя Николай се радват на любовта на децата си — цели седем... А за внуците ѝ не съм сигурен колко са...

Много, много имам да разказвам за нашите приятели от този труден период след катастрофата...

Важното е друго — успяхме...

Не толкова да оцелеем — и животните оцеляват. Колкото това, че запазихме цивилизацията. Върнахме се назад и пак тръгнахме. По нов път, в друга посока...

Може би по-добра и правилна за човечеството...

Но това ще се разбере по-късно...

Пред нас засега е мечтата...

Която се стремим да превърнем в реалност...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.